

Mediji i građani
protiv korupcije i
malignog stranog uticaja

BOLJE PRAVOSUĐE ZA BOLJE DRUŠTVO

**Mediji i građani protiv korupcije
i malignog stranog uticaja**

Bolje pravosuđe za bolje društvo

Mediji i građani protiv korupcije i malignog stranog uticaja:
BOLJE PRAVOSUĐE ZA BOLJE DRUŠTVO

Izdavač:

Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG)

Urednica izdanja:

Milka Tadić Mijović

Autori/ke:

Maja Boričić
Biljana Matijašević
Dražen Đurašković

Lektorka:

Andrea Perišić

Prevod:

Stefan Bulatović

Dizajn i prelom:

Dragan Lučić

2na Mediji i građani
protiv korupcije i
malignih spoljnih uticaja

 CIN Centar za
istraživačko
novinarstvo
Crne Gore

 Norway

 SMART
Balkans

 CPCD

 M

 CRPM

Ova publikacija je izrađena uz podršku regionalnog projekta SMART Balkan - Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan kojeg implementira Centar za promociju civilnog društva (CPCD), Center for Research and Policy Making (CRPM) i Institute for Democracy and Mediation (IDM) a finansijski podržava Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

Sadržaj publikacije je isključivo odgovornost Centra za istraživačko novinarstvo Crne Gore i ne odražava nužno stavove Centra za promociju civilnog društva, Center for Research and Policy Making (CRPM), Institute for Democracy and Mediation i Ministarstva vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

SADRŽAJ

07

Uvod

NEKAŽNJAVANJE
ILEGALNE EKSPLOATACIJE
ŠLJUNKA MOTIVIŠE
PRESTUPNIKE:

**Umjesto zatvora
simbolične kazne**

08

ODGOVORNOST U
PRAVOSUĐU IZUZETAK:
**Sudije nedodirljive,
greške plaćaju
građani**

20

26

OD OSNIVANJA
TUŽILAČKOG SAVJETA
NIJE BILO RAZRJEŠENJA:
**Svi su jednaki,
samo su tužioc
jednakiji**

IZ BANKE POVLAČE DEPOZITE,
GUVERNER CBCG ŽUGIĆ ĆUTI,
ACO ĐUKANOVIĆ ODSELIO
U LUKSEMBURG:
**Ko će sad
spasavati Prvu**

SPECIJALNO ODJELJENJE
VIŠEG SUDA U POSLJEDNJE
GOTOVO ČETIRI GODINE
DONIJELO SAMO 19 PRESUDA:

**Optuženima
nema ko da sudi**

33

38

SLUČAJ BOKSITI –
JOŠ JEDNA SUMNJIVA
TRANSAKCIJA JOVANIĆA
I STEČAJNE UPRAVE:
**Milović imovinu
Rudnika kupio
u besćenje,
a prodao Lidlu
za milione**

UVOD

Publikacija koja je pred vama je rezultat projekta: “Mediji i građani protiv korupcije i malignog stranog uticaja”, koji je realizovao Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG), uz podršku regionalnog projekta SMART Balkan – Civilno društvo za povezan Zapadni Balkan, koji implementira Centar za promociju civilnog društva (CPCD), a finansijski podržava Ministarstvo vanjskih poslova Kraljevine Norveške.

Cilj našeg projekta bio je doprinos integracijama Crne Gore u Evropsku uniju (EU), uz promociju slobode izražavanja i objavljivanje istraživačkih tekstova koji se odnose na pitanja kao što su korupcija, organizovani kriminal, vladavina prava, te maligni spoljni uticaji.

U većini istraživanja koja su sakupljena u ovoj publikaciji CIN-CG se bavio pitanjima vezanim za pravosudni sistem i njegovo funkcionisanje. Iako je došlo do određenog pomaka, prije svega u tužilaštvu, ključni zaključak naših istraživanja je da je još dug put pred nama kako bi se zaista došlo do vladavine prava u ovoj zemlji. Jedan od ključnih problema je što nosioci pravosudnih funkcija gotovo nikada ne odgovaraju za svoj rad, a, iako su napravljene krupne greške, tužioci i sudije ostaju nekažnjeni, a cijenu tih grešaka skupo plaćaju građani i cjelokupni sistem. Sistem nagrada i kazni gotovo i da ne funkcioniše u ovoj oblasti.

Naša istraživanja su pokazala i da su kapacitet sudova slabi kada su u pitanju predmeti protiv organizovanog kriminala i korupcije na najvišem nivou. Došli smo do podatka da je Specijalno odjeljenje Višeg suda, koje se bavi ovom vrstom predmeta, donijelo samo 19 presuda, da suđenja dugo traju, a da optuženima često nema ko da sudi, jer u ovom odjeljenju radi svega nekoliko sudija. Istraživali smo i sumnjive privatizacije, ilegalnu eksploataciju šljunka, ali i uticaj kapitala iz Srbije na bankarski sistem u zemlji, potencijalnu prodaju Prve banke i probleme sa likvidnošću koje ima ova institucija, inače povezana sa porodicom bivšeg predsjednika Mila Đukanovića.

Pred Crnom Gorom je još mnogo posla, ukoliko želi da postane funkcionalna demokratija, sposobna da se suoči sa izazovima korupcije, organizovanog kriminala, narušavanja životne sredine i drugih ključnih problema. Prvi značajan korak u napredovanju bio bi osnaživanje pravosuđa, ali i svih onih grupa u civilnom društvu i medijima koje pomno prate ove procese i vrše pritisak na donosiocje odluka da konačno krenu u strukturne reforme, bez kojih nema ni boljeg društva, niti Evrope.

NEKAŽNJAVANJE ILEGALNE EKSPLOATACIJE ŠLJUNKA MOTIVIŠE PRESTUPNIKE:

UMJESTO ZATVORA SIMBOLIČNE KAZNE

 Maja BORIČIĆ/Dražen ĐURAŠKOVIĆ

Nadležne institucije tvrde da će se država obračunati sa jednim od najunosnijih ilegalnih poslova u Crnoj Gori, ali krivicu za neuspjeh prebacuju jedni na druge

Gomile šljunka za svih strana, mašine koje rade uz samu obalu, prošireno korito rijeke i odroni sa obje strane korita, narušen biodiverzitet... Tako je tok Morače godinama devastiran nekontrolisanom i ilegalnom eksploatacijom šljunka. Ali ovakvih slika ima još na drugim rijekama u Crnoj Gori. Iako se radi o krivičnim djelima, pravosuđe godinama ne odgovara na taj kriminal na adekvatan način.

Kako Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) otkriva, od 25 krivičnih postupaka koji su pokrenuti zbog nelegalne eksploatacije šljunka u posljednjih pet godina, samo je pet završeno. Dva su odbačena i tri presudena simboličnim kaznama – dvije novčane od 1.700 i 800 eura i jedna uslovna osuda.

Zapriječena kazna za krivična djela za koje je tužilaštvo teretilo okrivljene je zatvor od tri mjeseca do pet godina i novčana kazna. Dakle, čak i tih nekoliko pravosnažnih presuda redom su ispod zakonom predviđenog minimuma.

Iako je Vlada prije šest godina zabranila eksploataciju šljunka još tada je obesmisllila odluku o moratorijumu, ostavivši mogućnost da se eksploatacija nastavi kroz takozvanu regulaciju korita. Duž korita Morače, ali i ostalih crnogorskih rijeka, nastavljena je bjesomučna eksploatacija, a država je pretrpjela višemilionsku štetu.

Kombinacija odlučnosti države, stroge primjene zakona, jačanje institucija, poboljšanje koordinacije i usklađivanje s međunarodnim standardima, prema mišljenju Irme Muhović iz Crnogorskog društva ekologa (CDE) suštinski su faktori u prevazilaženju problema nelegalne eksploatacije šljunka.

Ona za CIN-CG napominje da nedostatak efikasnog sprovođenja pravde i kažnjavanja odgovornih za nelegalnu eksploataciju šljunka stvara negativan signal i podriva napore u borbi protiv tog problema.

“Nedovoljno oštre kazne ili niska stopa osuđujućih presuda ne samo da neće obeshrabriti počinitelje, već mogu i ohrabriti dalje nezakonite aktivnosti”, upozorava ona.

Da bi se riješio ovaj problem, zaključuje, ključno je da država pokaže odlučnost i primijeni stroge kazne i sankcije, a neophodno je i jačanje institucija i obezbjeđivanje adekvatnih resursa i kapaciteta za efikasno sprovođenje sudskih procesa.

“Izgradnja efikasnog sistema praćenja i kontrole eksploatacije šljunka, zajedno s rigoroznim kažnjavanjem prekršilaca zakona, može biti od velike pomoći u suzbijanju nelegalne eksploatacije šljunka”, napominje ona.

Dva odložena gonjenja i jedna uslovna presuda

Dva postupka pokrenuta u Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) okončana su odloženim gonjenjem, sa 1.700 eura kažnjen je Predrag Maraš i njegovo preduzeće ‘PE Mar’ – za krivično djelo “nedozvoljeno bavljenje privrednom, bankarskom, berzanskom i djelatnošću osiguranja”.

Sa 800 eura kažnjen je Milivoje Mugoša – i to za dva krivična djela. Uz ono koje je stavljeno na teret i Marašu, Mugoša je osuđen i za “protivpravno zauzimanje zemljišta” što se, prema zakonu, kažnjava novčanom kaznom ili zatvorom do godine dana.

U oba predmeta optužbu je zastupao sadašnji tužilac Specijalnog državnog tužilaštva Vukas Radonjić, koji je tada bio tužilac u Osnovnom tužilaštvu. U međuvremenu je prešao da radi kao specijalni tužilac.

Institut odloženog krivičnog gonjenja može se primijeniti za krivična djela za koja je predviđena novčana ili kazna zatvora do pet godina, i o ovoj kazni odlučuje isključivo tužilac koji postupa u predmetu.

Jedina zatvorska kazna, i to uslovna tromjesečna, dosuđena je Danilu Petroviću, vlasniku firme “Cijevna komerc”, za isto krivično djelo za koje je Mugoša dobio novčanu kaznu – “protivpravno zauzimanje zemljišta”.

Sud je Petroviću kao olakšavajuće okolnosti cijenio što nije osuđivan, što je starije životne dobi, te što je oženjen i otac četvoro djece.

Iz institucije Zaštitnika imovinsko-pravnih interesa Crne Gore su se pridružili krivičnom gonjenju protiv okrivljenog, ali sud to nije cijenio kao otežavajuću okolnost.

U julu prošle godine on je osuđen uslovno, a neće ići u zatvor ako u sljedećih godinu ne počinii novo krivično

djelo. Sudila je sutkinja Osnovnog suda u Podgorici Ivana Becić.

Tužilaštvo je Petroviću stavilo na teret najblaži oblik tog krivičnog djela, iako je u presudi utvrđeno da je katastarska

Irma Muhović
(foto: privatna arhiva)

parcela o kojoj je riječ – rijeka. Teži oblik tog krivičnog djela je “ako je zauzeto zemljište dio zaštitne šume, nacionalnog parka ili drugog zemljišta sa posebnom namjenom, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine”. Prema Zakonu o državnoj imovini

i rijeke spadaju u prirodna bogatstva.

U podgoričkom Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT), uz ovih pet, pokrenuto je još 12 postupaka u kojima je u toku izviđaj.

U Specijalnom državnom tužilaštvu (SDT) formirana su tri predmeta vezano za eksploataciju šljunka – dva protiv podgoričke firme “Montenegro Petrol”, od kojih je jedan ustupljen ODT-u te jedan protiv “Cijevne komerc”.

U SDT-u toku su ova dva izviđaja, a CIN-CG nije dobio odgovor na pitanje ima li u ta dva predmeta napretka u istrazi.

U kolašinskom ODT-u je odbačena jedna prijava protiv CRBC, kineske kompanije koja je gradila autoput, kao i “Montenegro Petrola” – zbog krađe zaštićenog prirodnog dobra. Druge dvije prijave protiv kineske kompanije završile su na sudu.

U toku su postupci protiv CRBC i direktora kineske firme Hei Shiqianga. U jednom postupku im se sudi zbog krivičnog djela građenje objekta bez prijave i dokumentacije za građenje u

sticaju sa oštećenjem životne sredine.

“Optuženi su iskopavanjem šljunkovitog materijala iz korita rijeke Tare, bez prethodno utvrđenih mjera zaštite životne sredine, izazvali oštećenje životne sredine u većoj mjeri i na širem prostoru”, piše u jednom optužnom predlogu.

U drugom predmetu se terete za uništenje i oštećenje zaštićenog prirodnog dobra. U optužnom prijedlogu piše: “Optuženi su eksploatacijom rječnog nanosa na potezu 100 metara uzvodno od parcele...uništili prirodno dobro – rijeku Taru, čiji sliv je uvršten u rezervoar biosfere, u okviru UNESCO programa, te uživa nacionalnu zaštitu”.

Tužilaštvo krivi inspekcije, inspekcije krive pravosuđe

O tome ko je odgovoran za izostanak adekvatne reakcije države, nadležni nisu saglasni, već prebacuju “lopticu” jedni na druge.

Iz tužilaštva tvrde da efikasno procesuiranje prijava koje se odnose na nelegalnu eksploataciju šljunka u najvećoj mjeri zavisi od postupanja inspektora koji moraju da identifikuju vlasnike mašina koje zateknu u koritu rijeke, te da zahtijevaju asistenciju policije...Takode se napominje da nakon policije o svakom slučaju treba da se obavijesti i tužilac. To je važno, napominju u tužilaštvu jer “obično od datuma inspekcijskog nadzora, do dana podnošenja prijave prođe par mjeseci, što dodatno otežava dokazivanje”.

Tužilački savjet je nedavno, na inicijativu Steva Muka, člana tog Savjeta iz nevladinog sektora, tražio i dobio informacije od tužilaštava šta je urađeno u predmetima koji su pokrenuti zbog eksploatacije šljunka. Međutim, to je sve što je TS uradio za sada po tom pitanju.

“Rad državnih tužilaštava u ovim predmetima trebalo bi intenzivirati. Potrebna je bolja koordinacija među inspekcijama i hitnost u dostavljanju izvještaja sa terena policiji odnosno tužilaštvu”, istakao je za CIN-CG Muk.

On je dodao da je previše predmeta koji su već dugo u radu, a malo onih koji su doživjeli epilog.

Muk naglašava da je rukovoditeljka državnog tužilaštva u Kolašinu, u razgovoru na sjednici TS, ukazala na važnost blagovremenog postupanja nadležnih inspekcija. One, između ostalog, treba hitno da dostavljaju izvještaje sa terena policiji i tužilaštvu, kako bi se mogle preduzeti policijsko-tužilačke aktivnosti na identifikaciji lica i prikupljanju dokaza.

“Bez toga je najčešće nemoguće efikasno postupanje policije i tužilaštva”, zaključuje Muk.

Iz Uprave za inspeksijske poslove u odgovoru na pitanja CIN-CG poručili su da su iznenađeni stavom tužilaca. Tvrdi da nemaju nikakve povratne informacije od tužilaštava da nešto nijesu dobro uradili i da treba da urade nešto dodatno. Problem vide u kaznenoj politici sudova i kvalitetu sprovedenih istražnih radnji tužilaštva.

“Kvalitetnija istraga, jasni nalozi tužilaca prema policiji, obezbjeđenje dokaza, to nije posao inspekcije, nego njihov”, ističe direktorka Uprave Ana Vujošević.

Inspektor Radulović: Tužioci i sudije obezvređuju naš rad

Njen kolega, inspektor za vode Miodrag Radulović, naglašava da tužioci i sudije neće da rade svoj posao. “Rezultati u procesuiranju su jako loši i mnogo obezvređuju naš rad”, ocjenjuje Radulović.

Osim toga, napominje da i blaga kaznena politika sudova dodatno

obesmišljava rad inspektora.

Inspektor Radulović daje primjer eksploatacije šljunka u Beranama. Nakon što su utvrdili da je lagervano 5.000 kubika materijala, čija je cijena oko 100.000 eura, prosljedili su slučaj tužilaštvu, koje je utvrdilo da nema krivičnog djela.

Dodaje da su se žalili Višem tužilaštvu, koje je vratilo slučaj Osnovnom tužilaštvu na ponovno odlučivanje.

“To je privredni kriminal i oni se ljute na nas što podnosimo žalbe, što moraju da rade svoj posao”, kaže Radulović.

Drugi slučaj je još drastičniji, a govori o odnosu Suda za prekršaje prema eksploatorima. Radulović kaže da je protiv kineskog CRBC-a dva puta podnosio prekršajne prijave. U drugoj je naznačio da je ta firma ponavlja isto kazneno djelo. Sud je ta dva postupka spojio u jedan i kaznio CRBC sa 800 eura.

Inspektor može na licu mjesta da izrekne minimalnu kaznu od 1.200 eura, a ako procijeni da je nelegalna ekonomska dobit veća od te cifre treba da pokrene postupak pred sudom.

Miodrag Radulović kaže da inspektori najčešće procijene da je slučaj za sud, a sud odredi kaznu ispod 1.200 eura.

“Tako je naš rad potpuno obezvrijeđen. Još je važnije da oni koji vade šljunak nemaju razlog da prestanu kada vide kako će biti kažnjeni”, pojašnjava ovaj inspektor za vode.

Direktorka Uprave za inspeksijske poslove Ana Vujošević potvrđuje pri-

Stevo Muk
(foto: Luka Zeković)

ču svog kolege. Tvrdi da ni u Sudu za prekršaje nije mnogo bolja situacija te da se izriču mahom uslovne osude.

“Najmanji problem tim ljudima koji uzmu stotine hiljada eura je hoće li pola godine da se pritaje”, rekla je Vujošević. Ona naglašava da inspektori uvijek hitno postupaju, da im nikada nisu isključeni telefoni, da rade i po noći, poslije radnog vremena, za praznike...

“Više puta sam rekla da me pozovu

Još ništa od ekološkog odjeljenja u tužilaštvu

Glavna ekološka inspektorka Veselinka Zarubica ističe da sudski vještak mora da utvrdi kolika je devastacija, a ne inspekcija. “O kradi državne imovine i devastaciji životne sredine većeg obima moraju ostati tragovi”, kaže ona.

Pojašnjava da tužioci, između ostalog, nepostupanje po pitanjima ugrožavanja životne sredine opravdavaju

time da im ta materija nije bliska, te da bi trebalo napraviti specijalna odjeljenja koja će se baviti ekološkim kriminalom. “Ali to se priča već 30 godina”, zaključuje Zarubica

Glavni inspektor za vode Miodrag Radulović kaže da je ta inspekcija od početka godine do 24. maja imala 174 kontrole nelegalne eksploatacije riječnih nanosa.

“Podnijete su dvije krivične prijave i jedna dopuna krivične prijave, izdata su tri prekršajna

naloga od 1.600 eura, a četiri spisa predmeta su dostavljena na ocjenjivanje za postojanje krivičnog djela”, objašnjava Radulović.

Dodaje da je u jednom predmetu izrečena mjera zabrane raspolaganja materijalom za koji se utvrdilo da je eksploatisan, u jednom su spisi dostavljeni Zaštitniku imovinsko-pravnih interesa Crne Gore, a u dva predmeta poljoprivrednoj i šumarskoj inspekciji.

Tužilački savjet nije se oglosio o izvještajima koje dobija

Član Tužilačkog savjeta Stevo Muk

Zarubica, Vujošević i Radulović

Foto: Maja Boričić

i da ću za 20 minuta obezbijediti inspektora u bilo koje vrijeme, ali nikada me nisu pozvali”, naglašava Vujošević.

Dodaje da je u dvije godine obavljeno preko 1.000 inspeksijskih nadzora, podneseno preko 50 krivičnih prijava i naplaćeno preko 100.000 eura kazni.

“Jedini opipljivi rezultat je bio od strane inspekcije”, zaključuje Vujošević.

I dok nadležni prebacuju krivicu jedni na druge, ostaje nada da rijeke nijesu nepovratno izgubljene, a da će pravosuđe konačno krenuti u borbu protiv ove “pošasti”. To je jedini način da se stane na put kriminalu.

za CIN-CG navodi da TS nije donio zaključak ili preduzeo neku drugu radnju, nakon što je primio informaciju o postupanju tužilaštva u predmetima "nelegalne eksploatacije šljunka".

Dodaje da je tražio da TS donese zaključak kojim se, od nadležnih tužilaštava, traži ponovna informacija o postupanju u predmetima u vezi sa nelegalnom eksploatacijom šljunka, od dana dostavljanja prethodnog izvještaja na istu temu. Kaže da je TS prihvatio njegov predlog.

"Na ovaj način ćemo pokazati trajno interesovanje za postupanje državnih tužilaštava i obezbijediti praćenje dinamike rada u ovim predmetima. Tužilački savjet u vezi sa prethodnim izvještajima nije donio odgovarajući zaključak, preporuku ili slično", podsjeća Muk.

OD OSNIVANJA TUŽILAČKOG SAVJETA NIJE BILO RAZRJEŠENJA:

SVI SU JEDNAKI,

SAMO SU TUŽIOCI JEDNAKIJ

 Maja BORIČIĆ

Nema napretka oko utvrđivanja odgovornosti u pravosuđu

Specijalni tužilac Saša Čađenović disciplinski je kažnjen prije 11 godina, zato što je, kao tužilac Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Podgorici, samovoljno oduzeo predmet dodijeljen drugom tužiocu. Čađenović je trenutno u zatvoru zbog optužbi da je bio dio kriminalnog klana.

U odluci Tužilačkog savjeta (TS) iz 2012. godine, u koju je Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) imao uvid, Čađenović je kažnjen sa 15 odsto od plate na tri mjeseca, za neuredno vršenje tužilačke funkcije:

“Tako što je 24.10. 2012. zahtijevao od tehničkog sekretara ODT Podgorica V. M. da mu preda predmet, koji je osnovni državni tužilac u Podgorici Lj. K. dodijelila u rad zamjeniku tužioca I. P., a zatim je bez

znanja tužioca i obrađivača predmeta spriječio ekspedovanje odluke koju je obrađivač donio i sa kojom odlukom se prethodno državni tužilac saglasio, neovlašćeno izradio drugu odluku, potpisao se kao obrađivač i predao tužiocu na kontrolu”.

Specijalno državno tužilaštvo (SDT), 11 godina kasnije, podiglo je optužnicu protiv Čadenovića zbog krivičnog djela stvaranje kriminalne organizacije i šest krivičnih djela zloupotrebe službenog položaja.

Čadenović je optužen da je sredinom 2020. postao pripadnik kriminalne organizacije “kavački klan”, sa zadatkom da kao specijalni tužilac ne preuzima krivično gonjenje i ne pokreće postupke protiv organizatora i članova te kriminalne organizacije. Čadenović je onemogućavao otkrivanje izvršioca najtežih krivičnih djela, da im se odredi pritvor, iz spisa uklanjao izvještaje koje je EUROPOL dostavljao, ali i krivične prijave koje je policija podnosila protiv njih, piše, između ostalog, u optužnici.

Nijedan tužilac od početka rada TS u Crnoj Gori nikada nije razriješen. Samo je tužiteljka Romina Vlahović bila otpuštena zbog nestručnog i nesavjesnog rada, ali je ubrzo vraćena na posao, jer je odluka TS o njenom razrješenju poništena.

U posljednjih deset godina, nije čak bilo ni novčanih kazni u disciplinskim postupcima koje je vodio TS, osim za tužioca ODT u Podgorici Nikolu Boričića, ali je i ta odluka ukinuta, pa je tužilac u ponovnom postupku oslobođen.

Mnogi su tužioci, međutim, dali ostavku prije pokretanja postupka za razrješenje, te time spriječili vođenje disciplinskih postupaka. Protiv pojedinih koji su pravili ozbiljne greške, postupci nijesu ni pokretani, a neki su, u međuvremenu, i napredovali.

Ako i dođe do krivičnih postupaka protiv tužilaca i sudija, obično se odu-

govlače godinama i često “neslavno” završe. U disciplinskim postupcima u najboljem slučaju izricane su simbolične kazne – smanjenje plate par mjeseci.

U posljednjem nezvaničnom dokumentu tkz. non paper Evropske komisije (EK), ističe se da praktično nema napretka kada je riječ o utvrđivanju odgovornosti sudija i tužilaca:

“Promovisanje i sprovođenje profesionalnih standarda i etike sudija i tužilaca i dalje predstavljaju izazov. Ograničeni rezultati i nedostatak proaktivnosti od strane oba Savjeta”.

Iz TS za to krive zakonska rješenja koja, kažu, nijesu dobra jer ostavljaju prostor za slobodno tumačenje.

U posljednje vrijeme pokrenuti su postupci protiv nekih od čelnika pravosuđa, uključujući nekadašnju predsjednicu Vrhovnog suda Vesnu Medenicu, predsjednika Privrednog suda Blaža Jovanića, specijalnog tužioca Sašu Čadenovića...

“Koliko je temelj pravosuđa i pravde u Crnoj Gori poljuljan, najbolje svjedoče slučajevi hapšenja onih koji su je dijelili, sa oprezom na sklonost ka selektivnoj pravdi, koja za Crnu Goru nažalost nije izuzetak, već više pravilo”, ističe direktorka Centra za građanske slobode (CEGAS) Marija Popović Kalezić.

Ona ocjenjuje da je za dalju reformu potrebno popuniti sva mjesta u sudskoj i tužilačkoj organizaciji što kvalitetnijim kadrovima, ali i razmotriti uvođenje “vetinga”.

Direktorka CEGAS-a naglašava da bi TS, kao i Sudski savjet (SS), trebalo da učine značajno više, kako bi do ključnih

Romina Vlahović
Foto: Luka Zeković

promjena što prije došlo:

“Funkcionalnost oba savjeta, ali i transparentnost, mora biti povećana i voditi do konkretnih rezultata”.

Vlahović razriješena pa vraćena na posao

Jedina odluka TS o razrješenju protiv Romine Vlahović kasnije je poništena i ona je vraćena na posao.

Tužiteljka Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici Romina Vlahović razriješena je u disciplinskom postupku u aprilu 2013. zbog nestručnog i nesavjesnog vršenja tužilačke funkcije. U toj odluci piše da je tužiteljka donosila nezakonite odluke u određenim predmetima, da, bez opravdanih razloga, nije postupala u predmetima koji su joj dodijeljeni u rad, da je predmete držala u kući i na zahtjev tužioca odbijala da ih vrati. Da predmete nije razmatrala sa dovoljno pažnje i stručnosti i odugovlačila postupke, piše u obrazloženju. Njena postupanja dovodila su do toga da su se krivične prijave morale odbaciti u nekim predmetima, piše u poništenoj odluci TS.

Marija Popović Kalezić
Foto: CEGAS

u “Kozmetiks marketu”. Prvostepenom presudom proglašena je krivom, ali je Viši sud oborio tu odluku. Predmet je vraćen na ponovno suđenje, koje je obustavljeno zbog izmjene zakona da se gonjenje za

krađe čija je vrijednost manja od 150 eura preduzima po privatnoj tužbi. Vlasnik radnje nije gonio Vlahović.

Osim što je vraćena na posao, dobila je i odštetu od 21.000 eura za zarade koje su joj umanjene ili nijesu isplaćene, od februara 2013. do avgusta 2014., ali i za neisplaćene stanarine za taj period.

Tužilac istog tužilaštva Nikola Boričić se, u disciplinskom postupku, teretio da je nepostupanjem doveo do zastare u 13 krivičnih predmeta i zbog toga ga je TS kažnio simbolično – 20 odsto od plate, tri mjeseca. Vrhovni sud je ukinuo tu odluku, sa obrazloženjem da nema dokaza da je postupanje tužioca uticalo na zastaru predmeta, pa ga je Disciplinsko vijeće TS oslobodilo odgovornosti.

Boričić je tvrdio da je ovaj postupak bio odmazda rukovoditeljke Višeg državnog tužilaštva Lepe Medenice i bivšeg v. d. VDT-a Dražena Burića, jer je odbio da postupa po njihovim nezakonitim nalogima, a posebno nakon što je odbio da nezakonito djeluje u predmetu koji je javnosti poznat kao Belivuk – Miljković, odnosno da nije htio da učestvuje u ukidanju zabrane za ulazak tih osoba u Crnu Goru.

Zbog tog predmeta nedavno je pokrenut i disciplinski postupak protiv Medenice, koji se takođe neslavno završio. TS je odbio da raspravlja o predlogu za razrješenje Medenice, jer nije dobro sastavljen optužni akt. I ova odluka će se, prema saznanjima CIN-CG-a, naći na Vrhovnom sudu (VS).

Zamjenica disciplinske tužiteljke Tanja Nišavić podnijela je VS žalbu, kojom traži da se ukine odluka TS i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

Tužilac optužen za kamatašenje čeka Viši sud

Iz TS je, na zahtjev CIN-CG-a da dostave sve odluke o razrješenju i privre-

menom udaljenju tužioca, rečeno da su na sajtu objavljeni podaci od 2015. od kada funkcioniše Sekretarijat TS, te da oni trenutno nemaju uvid u arhivu te institucije, jer još nije u elektronskoj formi.

Na sajtu se nalaze samo tri odluke o privremenom udaljenju Saše Čadenovića, Gruja Radonjića i Lidije Mitrović.

Iz Osnovnog suda u Kotoru saopšteno je za CIN-CG da se postupak protiv suspendovanog tužioca Višeg državnog tužilaštva Gruja Radonjića već godinu dana nalazi u Višem sudu, po žalbi na prvostepenu presudu.

Postupak protiv Radonjića pokrenut je još 2018. godine. On je u aprilu prošle godine prvostepeno osuđen na minimalnu kaznu od godinu dana zatvora zbog produženog zelenastva i 1.000 eura. Optužen da je kamatašenjem "zaradio" oko 44.000 eura. Prema Krivičnom zakoniku (KZ) za zelenastvo je predviđena novčana kazna i kazna zatvora od jedne do osam godina.

Tužiteljka SDT Lidija Mitrović je optužena da je zlopotrijebila položaj u slučaju "Klap", zato što je petorici optuženih omogućila da izbjegnju krivično gonjenje.

SDT je u predmetu "Klap" optužilo 19 osoba za utaju poreza i doprinosa, čime je državni budžet oštećen za 2,6 miliona eura.

CIN-CG je ranije pisao i da je većina optuženih pripadnika kriminalnih grupa koje su utajile milione eura, među kojima su i lica iz slučaja "Klap" sporazumno osuđeno samo na uslovne kazne i da plate po par hiljada eura. Sve ove sporazume odobrio je sudija Boris Savić, a većinu dogovora sklopila je tužiteljka Mitrović.

Tužilac Srđa Jovanović iz Kotora podnio je ostavku, nakon postupka koji je SDT pokrenuo protiv njega, čime je

Gruja Radonjić, Lidija Mitrović i Saša Čadenović
Foto: Vijesti

izbjegao vođenje disciplinskog postupka. SDT je pokrenuo postupak protiv Jovanovića prije više od godinu dana zbog sumnje da je počinio krivično djelo zlopotreba službenog položaja. Iz SDT-a nijesu odgovorili u kojoj je fazi ovaj postupak, te da li je podignuta optužnica protiv bivšeg tužioca.

Iz Osnovnog državnog tužilaštva u Nikšiću rečeno je za CIN-CG i da je postupak protiv tužioca Vukasa Radonjića, zbog sumnji u porodično nasilje, još u fazi izviđaja.

Tužioca SDT-a je još u maju mjesecu supruga prijavila za porodično nasilje, ali nikšićko tužilaštvo već tri mjeseca ne donosi odluku da li će goniti Radonjića.

Nema napretka u odgovornosti sudija i tužilaca

Evropski zvaničnici ističu i da je u Crnoj Gori potreban bolji nadzor nad radom pravosuđa, uključujući temeljne i nenajavljene inspekcije:

"Etičke komisije Sudskog i Tužilačkog saveta u postupanju u predmetima nijesu dovoljno djelotvorne i konzi-stentne".

I direktorka CEGAS-a Marija Popović Kalezić za CIN-CG ocjenjuje da je (ne) sprovođenje i (ne)funkcionisanje siste-

ma unutrašnje kontrole, ali i spoljne, ključni razlog neprocesuiranja sudija i tužilaca:

“Specijalno državno tužilaštvo za pet godina zaredom, nijednom nije imalo kontrolu od strane Vrhovnog državnog tužilaštva, a kašnjenja kontrole od strane viših nad osnovnim, takođe nije bila novina”.

Ona naglašava i da je za sedam godina rada Komisije za odlučivanje po pritužbama u pogledu utvrđivanja zakonitosti rada tužilaca i rukovodilaca državnih tužilaštava, podneseno 667 pritužbi, od čega je svega 39 proglašeno osnovanim.

“Za posljednjih sedam godina, utvrđeno je i samo 10 disciplinskih prekršaja (kažnjenih najnižim sankcijama) i šest slučajeva povrede načela Etičkog kodeksa, koje neposredno ne mogu uticati na ocjenjivanje rada, jasno je koliko je svrsihodan i uspješan sistem same kontrole”.

Evropski zvaničnici napominju i na različitu praksu SS i TS kada je u pitanju netačno prijavljivanje imovine Agenciji za sprečavanje korupcije (ASK).

Objašnjavaju da disciplinska komisija SS nije sankcionisala sudije za tu vrstu nedoličnog ponašanja, dok je TS sankcionisao tužioce smanjenjem njihove plate za 20 odsto.

“Nezavisnost, odgovornost i profesionalizam pravosuđa mora se unaprijediti”, zaključuju iz EK.

Popović Kalezić ističe da kontrolu najbolje oslikava činjenica da je do sada samo jedan tužilac u Crnoj Gori dobio tri, a da su svi ostali ocijenjeni najvisočijom ocjenom, koja im daje mogućnost za dalje napredovanje. Zaključuje da su nužne zakonske izmjene oko kontrole i utvrđivanja odgovornosti u pravosuđu.

TS čeka zakonske izmjene

Član TS Stevo Muk ocjenjuje da odlučivanje o disciplinskoj odgovornosti treba vratiti svim članovima TS, jer je sada ta odgovornost i pravo u najvećem dijelu u Disciplinskom vijeću TS. Muk ističe da je to loša praksa, koja mora biti prevaziđena “uz malo dobre volje koje na čelu Savjeta u proteklih godinu i po dana nije bilo”.

I on naglašava da su neophodne izmjene Zakona o državnom tužilaštvu, kako u dijelu koji propisuje sam postupak utvrđivanja disciplinske odgovornosti, tako i u dijelu opisa disciplinskih prekršaja:

“Moguće da je potrebno proširiti krug inicijatora disciplinskog postupka ili eventualno utvrditi da svako može podnijeti inicijativu za utvrđivanje disciplinske odgovornosti. Odluka o pokretanju disciplinskog postupka bi u krajnjem ostala na disciplinskom tužiocu”, kaže Muk za CIN-CG.

Objašnjava da je zabluda da TS odlučuje o disciplinskoj odgovornosti.

“Jedini takav slučaj je bila inicijativa za razrješenje rukovoditeljke Višeg tužilaštva u Podgorici Lepe Medenice, a on je zaustavljen prije nego je Tužilački savjet došao u priliku

da utvrdi istinu i donese odluku”, navodi Muk.

Prema Zakonu o državnom tužilaštvu predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti mogu podnijeti rukovodilac državnog tužilaštva, rukovodilac neposredno višeg državnog tužilaštva, vrhovni državni tužilac, ministar pravde i Komisija za praćenje primjene Etičkog kodeksa državnih tužilaca.

Pod nestručnim i nesavjesnim obavljanjem tužilačke funkcije smatra se ako državni tužilac: bez opravdanih razloga ne ostvaruje najmanje 50 odsto rezultata u pogledu kvantiteta rada, osim ako državni tužilac ne da valjane razloge zbog kojih nije ostvario rezultate; započne vršenje poslaničke ili druge javne funkcije ili profesionalno obavljanje druge djelatnosti; bude ocijenjen dva puta uzastopno ocjenom ne zadovoljava; ima dva puta izrečenu disciplinsku sankciju za teže disciplinske prekršaje; učini teži disciplinski prekršaj kojim je nanijeta značajna šteta po ugled državnog tužilaštva.

Vd VDT Tatjana Begović je za CIN-CG istakla da je u toku rad na izmjenama i dopunama Zakona o državnom tužilaštvu: “Predstavnici Državnog tužilaštva i Tužilačkog savjeta, članovi Radne grupe, nastoje da konkretnim predlozima daju doprinos da se određene norme koje se odnose i na disciplinsku odgovornost dodatno preciziraju”.

Begović naglašava da Državno tužilaštvo u svom radu prepoznaje isključivo učinioce krivičnih djela, ko god oni bili i koju god funkciju obavljali: “Ukoliko postoji sumnja da je neko učinio krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, prema njemu se postupa na isti način, bez obzira na to da li je riječ o državnom tužiocu, sudiji ili predstavniku bilo koje druge profesije”.

U odnosu na državne tužioce protiv kojih je pokrenut krivični postupak, TS u trenutnim fazama postupaka,

pojašnjava Begović, donio je jedine moguće odluke, a to su odluke o suspendovanju: “Zakonom o državnom tužilaštvu je propisano da ukoliko je državni tužilac osuđen za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje tužilačke funkcije to predstavlja najteži disciplinski prekršaj”.

Međutim, to nije i jedini način da tužilac bude razriješen. To se, prema zakonu, može uraditi i zbog nestručnog i nesavjesnog rada. Takvih slučajeva, sudeći po odlukama TS, nije bilo u Crnoj Gori.

Vesković: Katnića trebalo disciplinski kazniti

Pravna savjetnica Akcije za ljudska prava Marija Vesković ocjenjuje za CIN-CG da bi trebalo dati disciplinskom tužiocu ovlaštenje da inicira pokretanje disciplinskih postupaka. Takođe, ističe ona, treba uzeti u obzir i predlog Venecijanske komisije iz 2015. godine da se za disciplinskog tužioca izabere osoba van tužilaštva, čime bi se povećao demokratski legitimitet i kredibilitet utvrđivanja odgovornosti.

Kao primjer navodi slučaj bivšeg Glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića koji nikada nije odgovarao zbog objavljivanja saopštenja sa izvodima iz transkripata materijala dobijenog primjenom mjera tajnog nadzora, a što predstavlja teži disciplinski prekršaj. Katnić je iznosio informacije koje je saznao u predmetima i koristio funkciju za ostvarivanje svojih privatnih interesa.

“Ni tadašnji v. d. VDT-a Ivica Staneković, ni ministar pravde Vladimir Leposavić nijesu uradili ništa iako su imali zakonsko ovlaštenje da pokrenu postupak protiv Katnića”.

ODGOVORNOST U PRAVOSUĐU IZUZETAK:

SUDIJE NEDODIRLJIVE, GREŠKE PLAĆAJU GRAĐANI

 Maja BORIČIĆ

Jegdiću se sudi već šest godina, a još nema ni prvostepene odluke. Koliko će tek trajati procesi Medenici i Jovaniću. Po prvim pretresima moglo bi se zaključiti da će pravda biti spora. Ako je uopšte bude

Sudski savjet (SS) razriješio je dvoje sudija zbog vršenja krivičnih djela i to prije više od 10 godina. SS razriješio je 2017. još jednog sudiju, ali je ta odluka poništena i on je vraćen na posao. Zbog nesavjesnog i nestručnog rada razriješeno je njih pet, ali i ta razrješenja bila su davno, posljednje prije 12 godina.

Prema podacima do kojih je došao Centar za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG), veoma često se dešavalo da sudije podnošenjem ostavke, onemogućavaju vođenje disciplinskog postupka. Kao što je CIN-CG ranije pisao ista je praksa bila i u tužilaštvu.

Jedan broj razriješenih sudija nastavio je da radi u pravosudnom sistemu, najčešće kao advokati.

Pregledom disciplinskih postupaka objavljenih na

sajtu, Savjet je imao praksu da simboličnim umanjnjem plate na par mjeseci kazni sudije za stalna prekoračenja rokova izrade presuda; neopravdanog odsustva sa suđenja po mjesec dana; nepostupanje u zakonskim rokovima u više predmeta. Dešavalo se često da su sudije samo opomenute za kršenja dužnosti.

Sistem za utvrđivanje odgovornosti sudija i državnih tužilaca nažalost još uvijek nije djelotvoran, ističe za CIN-CG pravna savjetnica Akcije za ljudska prava (HRA) Marija Vesković.

“Brojni krivični postupci koji su pokrenuti u prethodnih 15 mjeseci ukazuju na to da je u sudstvu i tužilaštvu bilo nezakonitog uticaja, dok je s druge strane praksa utvrđivanja disciplinske i etičke odgovornosti na minimalnom nivou”, naglašava Vesković.

Bivšeg sudiju Osnovnog suda u Kolašinu Branislava Grujića SS je 2009. razriješio jer je pravosnažno osuđen na godinu zatvora zbog zloupotrebe službenog položaja i nesavjesnog rada u službi.

Osuđen je zato što je u više predmeta dozvolio da zastari krivično gonjenje, a u jednom predmetu omogućio osuđenom da izbjegne izvršenje kazne.

Bio je optužen za zloupotrebu službenog položaja za koju je predviđena kazna zatvora od godinu do osam godina i za dva krivična djela – nesavjestan rad u službi. Za to krivično djelo predviđena je novčana kazna ili zatvor do tri godine.

Osnovni sud u Bijelom Polju, međutim, osudio ga je za blaži stav krivičnog djela zloupotrebe na deset mjeseci zatvora i za samo jedno djelo nesavjestan rad u službi na tri mjeseca i izrekao mu jedinstvenu kaznu od godinu dana.

U istom predmetu duplo veću kaznu zatvora od dvije godine dobio je upisničar krivičnih predmeta u sudu nego sudija Grujić.

Najozbiljnije posljedice zbog kršenja etike i načela profesije snosio je bivši sudija Višeg suda u Bijelom Polju Arif Spahić. On je 2010. zbog dva krivična djela primanja mita osuđen na sedam godina zatvora. Sudski savjet ga je razriješio 2011. Za krivično djelo za koje je osuđen predviđena je kazna od tri do 15 godina.

Osuđen je pošto je dokazano da je primio mito od oko 20.500 eura da bi izrekao blažu kaznu u predmetu zbog teškog krivičnog djela iz oblasti javnog saobraćaja sa smrtnom posljedicom. Pored toga, sudija je optuženom omogućio ukidanje pritvora i bjekstvo.

U drugom predmetu Spahić je primio i mito od 18.500 eura da bi okrivljenom zbog neovlašćene proizvodnje, držanja i stavljanja u promet opojnih droga izrekao blažu zatvorsku kaznu i ukinuo pritvor.

SS je 2017. godine razriješio tadašnjeg predsjednika Osnovnog suda na Cetinju Gorana Vrbicu, ali ga je 2021. vratio na posao. Vrbica se teretio da je sudiji Nebojši Markoviću dao uputstva kakvu odluku da donese i time ošteti jednu firmu na račun druge za 800.000 eura.

Presudu kojom je osuđen na godinu dana ukinuo je Ustavni sud. U ponovnom postupku sudija je oslobođen optužbi s obrazloženjem da nema dokaza da je zloupotrijebio položaj. Vrbica je nakon što je vraćen na posao nastavio da radi kao sudija, u Osnovnom sudu u Kotoru, ali je ubrzo podnio ostavku.

Optužbi je oslobođen i sudija Nebojša Marković, protiv koga je takode vođen proces u istom postupku, ali se SS nije

Marija Vesković
Foto: HRA

bavio njegovim slučajem, jer je on podnio ostavku i prešao u advokate.

Sutkinja sahranila tuženog

Zbog nestručnog i nesavjesnog rada SS je razriješio petoro sudija, posljednjeg prije 12 godina.

Blažo Jovanić
Foto: Boris Pejović

Bivša sutkinja Osnovnog suda u Pljevljima Zorica Novaković, bivši sudija Osnovnog suda u Podgorici Žarko Savković, bivša sutkinja Osnovnog suda u Kolašinu Ljiljana Simonović, bivši sudija Osnovnog suda na Cetinju

Duško Jovović i bivši sudija Višeg suda u Bijelom Polju Atif Adrović razriješeni su zbog nestručnog i nesavjesnog obavljanja sudijske funkcije, u postupcima od 2008. do 2011.

Simonović je razriješena zato što je tokom 2008. i 2009. godine imala preko 50 odsto ukinutih odluka, ali i što godinama nije postupala u desetinama izvršnih predmeta, iako je bila dužna da to uradi hitno. U jednom predmetu sutkinja je čak prekinula postupak zbog smrti tuženog, koji je bio živ.

Savković je razriješen zato što u mnogim predmetima nije postupao po više godina, zbog čega je u nekim došlo i do zastare krivičnog gonjenja.

Novaković takođe godinama nije postupala u izvršnim predmetima ili je postupala pogrešno. Ona je, nakon toga, nastavila da radi kao advokatica. Međutim, nedavno je osuđena na tri godine zatvora za produženo krivično djelo prevare i produženo krivično djelo falsifikovanja isprave. Tereti se da je naplaćivala lažne troškove od 160.000

eura u više od 20 predmeta. Ta presuda još nije pravosnažna.

Bivši sudija Jovović je dobio otkaz zato što je, tokom 2009, kasnio pri izradi preko 150 presuda. Prema ZKP-u presuda koja je objavljena mora se napisati i otpremiti u roku od mjesec dana, a u složenim postupcima u roku od dva mjeseca. Bivšem sudiji Jovoviću, sada advokatu, je za neke presude trebalo i do osam mjeseci.

Nema odgovornih za zločine, ali ima za krađu struje

Slučaj sudije Adrovića slikovito pokazuje kako sudija može biti razriješen i zbog mnogo blažih prestupa od onih koji mnogi predstavnici pravosuđa čine godinama.

Adrović je razriješen jer je uslovno kaznio čovjeka koji je krao struju, a kasnije platio EPCG i više para nego što je potrošio. Ovaj optuženi je, međutim, ranije bio osuđen na 45 dana zatvora zbog ugrožavanja saobraćaja, pa se SS u odluci o razrješenju Adrovića pozvao na odredbu KZ da se uslovna osuda ne može izreći ako neko u roku od pet godina počini novo krivično djelo.

U svim ovim postupcima predsjednica SS bila je Vesna Medenica kojoj se sada sudi za zloupotrebu službenog položaja. SDT Medenicu tereti da je kao pripadnica kriminalne organizacije koju je formirao njen sin Miloš Medenica podstrekavala sudije raznih sudova da donose odluke u korist stranaka, koje su zauzvrat davale mito ili su s njom u kumovskim vezama.

Trenutno su u toku i krivični postupci protiv sudija Danila Jegdića i Blaža Jovanića i sutkinja Marije Bilafer i Milice Vlahović-Milosavljević.

Sutkinja kotorskog Osnovnog suda Bilafer sumnjiči se za zloupotrebu službenog položaja, odnosno da je donosila nezakonite sudske odluke o

uknjižbi u zoni morskog dobra. Iz SDT-a nije odgovoreno na pitanja CIN-CG u kojoj je fazi ovaj postupak i da li je protiv sutkinje podignuta optužnica.

Sutkinja Privrednog suda Vlahović-Milosavljević je optužena za zloupotrebu službenog položaja, odnosno da je pod pritiskom bivše predsjednice Vrhovnog suda Vesne Medenice, suprotno Zakonu o izvršenju i obezbjeđenju, donijela privremenu mjeru u korist Medeničinog kuma, Rada Arsića i njegove kompanije, čime su teže povrijeđena prava druge stranke.

Njen suspendovani šef u Privrednom sudu Jovanić optužen je da je bio organizator kriminalne organizacije koja je vršila malverzacije u stečajnim postupcima u tom sudu, pravila fiktivne troškove i lažne procjene, čime je osam kompanija oštećeno za više stotina hiljada eura.

Od početka rada SS donijeta je 21 odluka o suspenziji sudija - Branislava Grujića, Snežane Dragojević, Željka Šupljeglava, Žarka Savkovića, Zorice Novaković, Zorana Lekića, Zorana Ašanina, Milorada Marotića, Ilijaza Kroma, Isada Jašarovića, Arifa Spahića, Ljiljane Simonović, Nikole Tomića, Vidomira Boškovića, Nedeljka Mrdaka, Atifa Adrovića, Lazara Akovića, Danila Jegdića, Marije Bilafer, Milice Vlahović-Milosavljević i Blaža Jovanića.

Odluka o suspenziji, to jest privremenom udaljenju, se donosi ukoliko je protiv sudije ili tužioca pokrenut krivični postupak za djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje funkcije, određen pritvor ili ukoliko je u toku disciplinski postupak o razrješenju.

Osim već razriješenih sudija i četvoro protiv koji je postupak još u toku, gotovo svi ostali suspendovani su dali ostavke i time onemogućavali vođenje disciplinskih postupaka.

I Vesna Medenica, koja je gotovo tri decenije bila na čelnim funkcijama u

pravosuđu, izjela je da SS razmatra njen slučaj, jer je podnijela ostavku prije nego što je protiv nje pokrenut krivični postupak.

Dugo trajanje postupka baca sjenku na istinu

Dugogodišnja sutkinja i bivša članica SS Ana Perović-Vojinović za CIN-CG kaže da je sigurna da krivični postupci koji se vode protiv čelnika pravosudnih institucija i sudija neće biti neslavno okončani: "Međutim, opravdana je bojazan u pogledu trajanja postupka, jer dugo trajanje postupka uvijek baca sjenku na istinu koja se utvrdi u proceduri, razvodnjavaju je i ista gubi na snazi."

Trebalo bi, kaže Perović-Vojinović, da postoji konsenzus da se ovim postupcima da prioritet i apsolutna posvećenost, da bi se došlo do kvalitetne presude koja je stručno utemeljena i argumentovana.

"Znači, kraći rokovi u zakazivanju pretrasa, temeljna i brza obrada rezultata dokaznog postupka, i dobro vladanje kompletnim spisima predmeta", kaže ova sutkinja Upravnog suda.

Ona ocjenjuje da je disciplinska odgovornost sudija nesporno jedno od najvažnijih pitanja od kojih zavisi efikasno pravosuđe.

"Svjedoci smo mnogih negativnih dešavanja u sudstvu, u posljednjih par godina, a posebno nemoć da se situacije u kojima postoji sumnja da se prave krupne greške zbog nestručnosti ili sumnja na korupciju riješe adekvatno i brzo."

Perović-Vojinović je bila članica SS

Vesna Medenica
Foto: Savo Prelević

Ana Perović-Vojinović

Foto: PR centar

od jula 2018. do jula 2022. godine. Ona ističe da je SS u tom periodu posebno "mučila" disciplinska odgovornost sudija, kao i neefikasan, prevaziđen i neprimjenljiv Zakon o Sudskom savjetu i sudijama.

Objašnjava da Zakon disciplinske prekršaje uopšteno

definiše, što u praksi ima za posledicu da se prijava nerijetko odbaci.

I predstavnica HRA Vesković pojašnjava da su zakonski opisi nekih disciplinskih prekršaja nosioca funkcija, ne samo u sudstvu, već i u tužilaštvu, suviše neodređeni, proizvoljno se tumače, što vodi izbjegavanju utvrđivanja odgovornosti, pa se dešava da se sudije i tužioci nejednako tretiraju.

Neophodno je, dodaje pravna savjetnica HRA, unaprijediti zakonodavni okvir, posebno kada je u pitanju kršenje Etičkog kodeksa i disciplinskih prekršaja:

"Razlika nije beznačajna, jer disciplinski prekršaji povlače ozbiljne sankcije za razliku od etičkih prekršaja, koji su praktično nekažnjivi."

Ne dozvoliti ostavku dok se vodi disciplinski postupak

Perović-Vojinović ukazuje i da je problematično pitanje mogućnosti davanja ostavke od strane sudije i to u slučaje-

vima kada postoji sumnja da je svojim ponašanjem počinio teži disciplinski prekršaj.

"Smatram da sudije kao javni funkcioneri imaju posebnu odgovornost pred građanstvom, te da bi Zakonom trebalo riješiti 'pravnu moć' ostavke, na način da disciplinski prekršaj mora imati prioritet."

I Vesković ističe da je ova praksa problematična, te da je i HRA predložio da se, izmjenama Zakona, propiše da se ostavka ne razmatra za vrijeme trajanja disciplinskog postupka.

Međutim, Ministarstvo pravde je to odbilo s obrazloženjem da je Ustavom propisano da sudijska funkcija, između ostalog, sudiji prestaje i kada to sam zatraži.

Vesković pojašnjava da u Srbiji postoji zakonska mogućnost da se ostavka ne prihvati do završetka disciplinskog postupka, te da i u njihovom Ustavu piše da sudiji prestaje funkcija i kada to sam zatraži, pa to nije bio razlog da se ova odredba ne usvoji.

Pravna savjetnica HRA ocjenjuje da je problem i u pokretanju postupka utvr-

SUDSKI SAVJET

3

Odluke o prestanku funkcije sudije zbog osude; 1 poništena

5

Odluka o razrješenju zbog nestručnog i nesavjesnog rada

21

Odluka o privremenom udaljenju sudija zbog vođenja krivičnog postupka

divanja odgovornosti zato što članovi SS i TS, kao ni disciplinski tužilac, nemaju ovlaštenje da pokrenu postupak utvrđivanja odgovornosti sudije ili tužioca. To bi trebalo mijenjati. Svaki član SS i TS bi trebalo da ima ovlaštenje da pokrene disciplinski postupak, ističe ona.

To što određeni slučajevi nikada nisu procesuirani, a zakonski uslovi su to omogućivali, pokazuju i da nije samo problem u zakonodavnom okviru, već i u nedostatku proaktivnosti ili volje nosilaca pravosudnih funkcija da pokrenu postupak protiv svojih kolega, kaže pravna savjetnica HRA.

Vesković navodi slučaj sudije Milosava Zekića, koji je obavljao sudijsku funkciju skoro godinu dana nakon što je pravosnažno osuđen za krivično djelo, iako je odmah morao biti razriješen.

“Predsjednica Vrhovnog suda tada je bila Vesna Medenica, znala da se protiv Zekića vodi krivični postupak, ali nije pokrenula disciplinski postupak protiv njega ni kad je osuđen.”

Ovakvo ponašanje predsjednika suda predstavlja osnov za razrješenje sa predsjedničke funkcije, zaključuje Vesković.

“Nije nam poznato ni da se postavilo pitanje zakonitosti odluka koje je sudija Zekić donosio u vrijeme kada više nije mogao biti sudija.” Tek nakon godinu dana od osude, on je podnio ostavku.

Trenutna vršiteljka dužnosti predsjednice Vrhovnog suda Vesna Vučković, koja je i članica SS je za CIN-CG rekla da nije u njenoj nadležnosti da govori o odgovornosti sudija i uputila nas na Disciplinsko vijeće SS.

Međutim, i iz disciplinskog vijeća SS ostali su nijemi na naša pitanja i molbe da odgovore, što dosta govori o tome koliko su spremni da mijenjaju sistem.

Sudiji Osnovnog suda u Podgorici Danilu Jegdiću sudi se već šest godina, a još nije donijeta ni prvostepena odluka. Optužen je za produženo falsifikovanje

službene isprave za koje je zapriječena kazna zatvora od tri mjeseca do pet godina, s tim da kod produženih krivičnih djela sud može izreći strožu kaznu od propisane.

U odgovoru nikšićkog Osnovnog suda u kome se vodi ovaj predmet, za CIN-CG je rečeno samo da je postupak i dalje u toku kod sudije Save Muškića.

Koliko će trajati procesi nekadašnjoj predsjednici Vrhovnog suda i suspendovanom predsjedniku Privrednog suda? Po tome kako su počela suđenja, po čestim odlaganjima pretresa, moglo bi se zaključiti da će pravda biti spora. Ako je uopšte bude.

Ispitivati razloge zastarijevanja

Dosadašnja praksa postupanja oba savjeta, po pritužbama na rad sudija i tužilaca kao i godišnji izvještaji o radu, pokazali su da postoje brojni slučajevi zastarijevanja krivičnog gonjenja, podseća Vesković.

“Međutim, u praksi su izostale provjere i pokretanje postupaka za eventualno utvrđivanje njihove odgovornosti.”

Zbog toga bi bilo posebno važno, ističe Vesković, obezbijediti da se ispituju razlozi zastarijevanja krivičnog gonjenja, a u slučaju da se utvrdi odgovornost sudije ili tužioca, da to ima uticaj na ocjenjivanje, napredovanje i razrješenje.

Danilo Jegdić

Foto: Svetlana Mandić

**IZ BANKE POVLAČE DEPOZITE, GUVERNER CBCG ŽUGIĆ ĆUTI,
ACO ĐUKANOVIĆ ODSELIO U LUKSEMBURG:**

KO ĆE SAD

SPASAVATI PRVU

 Biljana MATIJAŠEVIĆ

Nakon smjene vlasti prije tri godine počeli su da se "tope" depoziti položeni u banci mladog Đukanovića koja je godinama opstajala zahvaljujući obimnoj podršci Vlade, depozitima državnih preduzeća, institucija, lokalnih samouprava i bliskih biznismena. Revizor upozorio na neizvjesnu budućnost kompanije, Centralna banka tvrdi da je sve u redu, ali krije nalaze o kontroli

Dok Prva banka upada u novu krizu radi istorije rizičnog poslovanja i gubljenja privilegovane pozicije na tržištu nakon 30. avgusta 2020, njen dominantni vlasnik Aco Đukanović poslije sloma DPS-a živi van Crne Gore i nastoji da proda ovu kompaniju. Prva je godinama opstajala zahvaljujući obimnoj podršci Vlade, depozitima državnih preduzeća, institucija, lokalnih samouprava i biznismena bliskih Đukanovićima.

Više izvora Centra za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) potvrdilo je da je brat bivšeg višestrukog premijera i predsjednika države Mila Đukanovića preselio u Luksemburg brzo nakon izbora 2020. godine

i da je tamo već ušao u nove projekte.

Dugogodišnji režim DPS-a omogućio je Acu Đukanoviću i određenom broju povezanih biznismena enormno bogaćenje, često uz zaobilaznje zakonskih propisa, uprkos činjenici da su zakoni pisani upravo za njih. Bogatstvo mađeg Đukanovića procjenjivano je na više stotina miliona eura. Prva banka samo je jedna od bivših državnih firmi koja je prešla u Acove ruke, tokom godina sumnjivih i ortačkih privatizacija kojima je rukovodio Đukanović stariji.

Nakon smjene vlasti prije tri godine počelo su da se "tope" depoziti položeni u Prvoj, a u revizorskom izvještaju za 2022. istaknuto je da postoje značajne neizvjesnosti kada je u pitanju buduće poslovanje banke.

"Potencijalni kumulativni efekti pitanja iznijetih u djelovima našeg izvještaja Osnove za mišljenje sa rezervom i Skretanja pažnje, mogu direktno uticati na smanjenje adekvatnosti kapitala ispod propisanih minimuma, kao i na pogoršanje ostalih pokazatelja i limita propisanih od strane Centralne banke, što ukazuju na postojanje materijalno značajne neizvjesnosti koja izaziva značajnu sumnju u vezi sa sposobnošću banke da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja", piše u izvještaju nezavisne revizorske kuće BDO.

Kako su se topili depoziti

Nova uprava Elektroprivrede Crne Gore (EPCG), koja je značajan akcionar Prve (oko 20 odsto) povukla je oko 11 miliona eura depozita iz banke, odmah nakon konstituisanja menadžmenta i promjene vasti. Iz EPCG su za CIN-CG rekli da je u ovom trenutku stanje na depozitnom računu kod Prve oko 1,6

miliona eura.

Energetska kompanija je 2019. u Prvoj banci imala ukupno 24 miliona eura depozita (oročeni i po videnju), da bi

Aco i Milo Đukanović
Foto: Luka Zeković

taj iznos 2020. godine bio oko 20 miliona. Prema podacima iz revizorskih izvještaja, EPCG 2021. godine depozite u banci Aca Đukanovića smanjuje na 14,5 miliona, a u prošloj godini na 8,8 miliona eura, da bi sada stanje bilo svega 1,6 miliona.

Državno energetske preduzeće je 2010. godine Prvoj banci odobrilo subordinirani kredit od 10 miliona eura, kako bi prevazišla problem s likvidnošću.

Kredit je kroz više aneksa smanjen na šest miliona, a posljednji aneks potpisala je bivša uprava EPCG 2020. godine, i otplatu odložila do 1. aprila 2028.

Iz EPCG podsjećaju da su prošle godine od CBCG tražili odobrenje da povuku subordinirani kredit, ali regulator to nije dozvolio. Iz CBCG su ranije pojasnili da bi to ugrozilo poslovanje banke.

"Ukupni prihodi EPCG po osnovu obračunatih i isplaćenih kamata na subordinisani dug, zaključno sa 31. 3. 2023. godine, iznose oko 6,5 miliona eura", rekli su iz EPCG za CIN-CG.

Prva banka je na kraju 2019. godine

imala depozite od oko 340,8 miliona eura. Već krajem 2020, nakon pada DPS-a, depoziti klijenata se smanjuju na 301,7 miliona, a 2021. godine na 258,4 miliona eura. Na kraju prošle godine depoziti Prve ipak su porasli i iznosili su oko 285,3 miliona eura, ali i dalje

Radoje Žugić

Foto: Luka Zeković

je to veliki odliv u odnosu na vrijeme vladavine Đukanovića starijeg.

Značajan iznos depozita u Prvoj banci imala je i ćerka kompanija EPCG - Crnogorski elektrodistributivni sistem (CEDIS), kao i kompanije u većinskom vlasništvu EPCG - Rudnik uglja i Zeta energy.

Depozite su imale i Pivara Trebjesa, Sportski objekti d.o.o, nikšićki Dom učenika i studenata i Opština Nikšić.

Od njih su depozite, značajno umanjene, u prošloj godini imali samo EPCG, CEDIS, Zeta energy i Rudnik uglja.

Tako je CEDIS 2019. imao položeno ukupno 20 miliona eura, a na kraju prošle godine svega 3,5 miliona eura.

Depoziti Rudnika uglja 2019. godine su iznosili 3,2 miliona, a prošle godine 675 hiljada.

Kompanija Zeta energy je depozite smanjila sa 953 hiljade u 2019. godini, na simboličkih hiljadu eura u prošloj.

CBCG krije nalaze kontrole

Iz CBCG tvrde da nijesu uništili dokumentaciju o Prvoj banci: Žugić - Foto: Luka Zeković

CBCG je obavljala kontrolu Prve banke u prošloj godini, ali iz institucije kojom još upravlja Radoje Žugić, čovjek od povjerenja bivšeg režima i bivši

direktor banke Aca Đukanovića, ne žele da otkriju nalaze. Žugiću je istekao mandat, ali zbog političkog nesuglasja novi guverner još nije izabran, pa on rukovodi ovom institucijom, koju je preuzeo 2016. godine. On je tom institucijom rukovodio i u periodu od 2010. do 2012. godine.

“Informacije u vezi nalaza kontrole banaka, kao i eventualnom uvođenju mjera su povjerljivog karaktera”, kazali su za CIN-CG iz CBCG.

Goran Knežević, bankarski ekspert i nekadašnji zamjenik generalnog direktora CBCG, kaže da je, prema njegovim informacijama, CBCG bila krajem prošle godine i početkom ove u kontrolu banke i da navodno nije nađeno ništa sporno.

Prema njegovim riječima, u nalazima kontrole Prve od strane CBCG navodno piše da je poslovanje banke usklađeno sa zakonom, dobrim praksama i stabilno, pri čemu su kao presječni datum uzeli kraj novembra, a ne kraj godine.

“Prema novom Zakonu o kreditnim institucijama CBCG je u obavezi da objavljuje prekršajne mjere prema bankama, ako ih izriče. Ako ih ne izriče trebalo bi da znači da je sve u redu”, objasnio je.

Iz CBCG kažu da je Prva banka u redovnom režimu poslovanja, likvidna je i nema neizvršenih naloga. Na pitanje CIN-CG da li će EPCG nastaviti da pomaže Prvoj banci kao u prethodnom periodu, iz energetske kompanije su odgovorili da Prva banka u svom polugodišnjem izvještaju navodi da ne postoje problemi u poslovanju, da je likvidnost na zadovoljavajućem nivou i omogućava nesmetano funkcionisanje i da banka funkcioniše bez ikakvih ograničenja u pogledu odobrenja kredita.

Analiza CIN-CG pokazala je da više od deceniju Prva banka nema pozitivan izvještaj nezavisnog revizora, što je moralo biti alarm za regulatora, Centralnu

banku, da preduzme oštrije mjere.

Revizorske kuće u izvještajima u prethodnih 12 godina (raniji izvještaji nijesu dostupni na sajtu Centralne banke) uglavnom ukazuju na iste probleme – visok nivo loših kredita, neusklađenost sa propisima regulatora i međunarodnim revizorskim standardima, potcijenjene ili precijenjene bilansne stavke, zbog čega krajnji rezultat poslovanja nije istinito prikazivan.

Izvor CIN-CG upoznat sa situacijom u Prvoj (ime poznato redakciji) rekao je da je ta banka ranije zasluživala i negativno mišljenje revizora, “ali se niko nije usudio da ga napiše”, s obzirom na to da je u vlasništvu brata Mila Đukanovića koji je i sam jedno vrijeme imao akcije u toj banci. Poznato je da je on prodajom tih akcija zaradio svoj prvi legalni milion.

Izvor navodi da se ta banka nije prilagođavala bankarskim propisima Crne Gore, već su se propisi “prilagođavali njoj”, odnosno Centralna banka je regulativu labavila zbog Prve banke.

Goran Knežević za CIN-CG kaže da se, analizirajući performanse ove banke, može zaključiti da bi bilo poželjno da Prva banka promijeni poslovni model, sistem upravljanja rizicima i poslovnu kulturu.

“Graditelji jedne kulture teško mijenjaju istu, osim ako se sami intenzivno ne mijenjaju, pa obično novu mora donositi neko drugi ili neodgovarajuća poslovna kultura dovodi do propadanja sistema”, ocijenio je Knežević.

On je potvrdio da je nakon 2008. godine, kad je Prva bila u prvoj velikoj krizi, “popustila” kontrola banaka.

Pod velom tajne mjere i podaci u poslovanju

Na pitanje CIN-CG zašto nijesu preduzimali oštrije mjere prema Prvoj banci, s obzirom na činjenicu da više

od deset godina nema pozitivno mišljenje revizora, iz CBCG su odgovorili da su informacije u vezi sa nalazima kontrole poslovanja banaka, kao i o uvođenju mjera, povjerljive i mogu se dostavljati “isključivo za to nadležnim državnim organima”.

Direktorica Akcije za socijalnu pravdu (ASP) Ines Mrdović kaže za CIN-CG da stvarna kontrola poslovanja banke od vrhovne monetarne institucije nikada nije preduzeta, a oni koji su to svojevremeno pokušali brzo su sklonjeni.

“To je prosto bila ‘nedodirljiva’ banka kojoj je zbog jakih političko-nepotističkih veza bio podređen državni interes, pa je veliko pitanje i koliko su u takvom ambijentu revizori od menadžmenta banke dobijali zaista relevantne podatke i koliko su onda mogli dati relevantne ocjene o stanju banke”, ocijenila je.

Smatra da od krize banke 2008. godine, nakon čega su je građani, a da ih niko nije pitao, pomogli sa 44 miliona, a godinu kasnije je u nju položeno desetina miliona eura od prodaje dijela državnog paketa akcija EPCG kako bi se spasila bankrota, prave brojke poslovanja te banke u dobroj mjeri su i dalje obavijene “velom tajne”.

Prva banka nastala je preuzimanjem državne Nikšičke banke 2006. godine, i za nekoliko mjeseci u rukama porodice Đukanović narasla je za više desetina puta. Odmah je počela da služi, kako je izvještavao BBC, kao keš mašina vladajuće elite i njihovih prijatelja, od kojih su neki dobijali milionske kredite bez sigurnih

Goran Knežević
Foto: privatna arhiva

kolateralna.

Regulator je prije krize i pomoći države 2008. godine uveo mjere Prvoj banci, zbog utvrđenih problema sa likvidnošću. Tada je od nje zahtijevano da prekine da odobrava kredite koji nijesu u skladu sa propisima. Međutim, banka, kako se vidi iz revizorskih izvještaja, nije poštovala mjere CBCG pod kojima je faktički samo formalno bila dvije i po godine.

Ines Mrdović

Foto: youtube/prtsr

Prva je izbjegla slom uz pomoć države 2008. godine donošenjem

specijalnog zakona, navodno zbog globalne krize, i odobravanjem kredita od 44 miliona eura iz budžeta države. Banka je kredit vratila u tranšama, a u dijelu javnosti su se pojavile sumnje da je fiktivno vraćen. Prva rata je vraćena tako što je 13. marta 2010. godine uplaćeno 11 miliona u 11 uzastopnih transakcija i to nakon priliva depozita od državnog Regionalnog vodovoda, takođe u 11 transakcija po milion eura. To je potvrdio revizor.

Zbog sumnje u regularnost vraćanja kredita državi, protiv Prve banke i nekih tadašnjih članova Vlade podnijeto je više krivičnih prijava. Prijave su podnijeli MANS, CBCG i Pokret za promjene. Iz Prve banke su tada negirali navode da su nezakonito vratili Vladi dio kredita.

Iz Specijalnog državnog tužilaštva (SDT) nijesu odgovorili za CIN-CG šta je sa krivičnom prijavom koju su 2020. godine podnijeli predstavnici Demokratske Crne Gore, Partije penzionera i Sindikata penzionera. Raniju krivičnu prijavu, iz 2012. godine, odbacilo je Vrhovno državno tužilaštvo na čijem

je čelu bila Ranka Čarapić. Tu prijavu podnijela je CBCG zbog sumnji u ne-regularnosti u poslovanju, na čijem je čelu bio Ljubiša Krgović. On je smijenjen sa te pozicije, nakon što se suprotstavio porodici Đukanović.

Teško će neko kupiti banku opterećenu problemima

Banku je u eri DPS-a faktički držala Elektroprivreda Crne Gore kroz depozite, dokapitalizaciju i odobravanjem subordiniranog kredita, kao i kroz milionske transakcije prilikom prodaje dijela EPCG italijanskoj A2A. Prodaju crnogorskog najvrednijeg preduzeća ugovorio je Đukanović stariji.

Tako je, zahvaljujući EPCG, Prva uspijevala da ima zakonom propisan nivo kapitala.

Nakon posljednjeg izvještaja revizora za 2022. i iskazanog mišljenja sa rezervom, pokrenuta je priča o prodaji banke.

Mediji iz Srbije i Crne Gore su u julu objavili da je za Prvu banku zainteresovana Poštanska štedionica Srbije, ali je to brzo demantovano.

Iz Centralne banke kažu da nijesu dobili formalno obavještenje o namjeri kupovine akcija Prve banke, a takvu informaciju nemaju, kako tvrde, ni u EPCG.

Revizor je u izvještaju za Prvu banku za 2022. naveo da postoji interesovanje za kupovinu većinskog paketa akcija banke "od strane strateških investitora iz Evrope i regiona".

"Po mišljenju rukovodstva banke u kratkom roku može doći do realizacije neke od ponuda, čime bi se stvorili neophodni uslovi za opstanak i dalji razvoj banke", piše u izvještaju.

CIN-CG je pisao većem broju banaka u Evropi i regionu i sve su saopštile da ne razmišljaju o kupovini Prve. Iz Prve banke nijesu odgovorili na pitanja CIN-

CG da li pregovaraju o prodaji i sa kim.

Izvor CIN-CG podsjeća da se o prodaji te banke priča više od deset godina i da će je teško neko kupiti zbog problema sa likvidnošću.

Još 2011. godine, prema medijskim izvještajima, pregovaralo se o prodaji Prve banke ruskom bankaru Vladimiru Antonovom, koji je sumnjičen za pronevjeru novca u litvanskoj banci Snoras i letonskoj Krajbanci i finansijske malverzacije u vezi sa HSBC bankom.

O prodaji Prve banke pregovarano je i sa kraljevskom porodicom Al Nahijan iz UAE, 2008. i 2013. godine, ali ni to nije bilo uspješno.

Banka je na kraju prošle godine imala 280 akcionara od kojih su najveći Aco Đukanović sa 41,46 odsto i EPCG sa 19,76 odsto, dok su vlasnici ukupno 11 odsto akcija skriveni iza zbirnih kastodi računa u Hipotekarnoj banci (4,48 odsto), Prvoj banci (3,44 odsto) i Crnogorskoj komercijalnoj banci (3,1 odsto).

Aco sada povećava svoje depozite

NVO Akcija za socijalnu pravdu (ASP) objavila je krajem avgusta da je Aco Đukanović, kada je tražio pomoć države 2008. godine, svoje depozite povlačio.

Prema podacima ASP, oročeni depoziti Aca Đukanovića su krajem 2008. godine sa 18,1 smanjeni na 4,3 miliona eura. Njegovi depoziti su nastavili da se smanjuju, pa on 2019. godine, prema revizorskom izvještaju, na svoje ime nije imao depozita u Prvoj.

Pošto je napustio zemlju, mlađi Đukanović je međutim u posljednje tri godine, dok su drugi povlačili, upumpavao depozite u svoju banku, pokazuju revizorski izvještaji. Tako je 2020. imao u banci depozit od 956.000, a 2021. ta je suma narasla na 1.127.000 eura. Te godine je i mikrokreditna firma u vlasništvu Prve banke Montenegro investment credit položila depozit u

Prvoj u iznosu od 806.000 eura. U revizorskom izvještaju za 2022. navodi se da je depozit Aca Đukanovića iznosio 1,8 miliona eura, dok je Montenegro investment credit smanjio depozit na 514.000.

Pošto država više ne upumpava novac u banku koja je godinama bila privilegovana, očito je da mlađi Đukanović sada mora da ubacuje sopstveni novac kako bi spasio likvidnost banke i pripremio je za prodaju. Imajući u vidu koliko su novca izvukli iz države, ovi depoziti su samo simbolični iznosi za familiju.

Kontrola svih banaka slabija od 2008. godine

CIN-CG je tražio od CBCG kopije izvještaja o kontroli Prve banke iz 2008. godine i 2009. godine, ali je zahtjev odbijen jer, kako su obrazložili, predstavljaju poslovnu tajnu.

CIN-CG je, preko MANS-ove platforme za slobodan pristup informacijama, tražio i poseban revizorski izvještaj kojeg je po nalogu CBCG 2009. uradila međunarodna revizorska kuća PriceWaterhouseCoopers (PWC), ali je CBCG i taj zahtjev odbila uz obrazloženje da nije u njihovom posjedu. PWC nije završio reviziju, koja je ostala u formi nacrtu. To je, kako je Krgović naveo u izjavi u tužilaštvu 2014. godine, jedna od najtežih kvalifikacija za neku banku.

Na pitanje CIN-CG da li je CBCG uništila dokumentaciju o poslovanju Prve banke za 2008. i 2009. godinu, odgovorili su da ne uništavaju dokumentaciju o poslovanju banaka i "ona je dostupna na uvid trećim licima u skladu sa zakonom".

"Kada je u pitanju arhiviranje i čuvanje dokumentacije, Centralna banka postupa u skladu sa Zakonom o arhivskoj djelatnosti i Listom kategorija registraturske građe Centralne banke

na koju je dao saglasnost Državni arhiv Crne Gore”, kazali su.

Djelove nacrtu revizorskog izvještaja PWC i objavila je 2012. godine regionalna mreža istraživačkih novinara Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP). Izvještaj je pokazao da je Prva banka skoro dvije trećine odobrala povezanim licima gdje je kršila ne samo svoja interna pravila, nego zakon i drugu regulativu, nanoseći štetu sebi zarad posebnog tretmana VIP firmi i osoba.

Jedan od primjera su strane firme povezane sa biznismenom i prijateljem Mila Đukanovića, Zoranom Bećirovićem. Kontrolori Centralne banke su 2007. godine utvrdili da je banka, bez pribavljanja svih informacija i dokumentacije, otvorila račune za Beppler and Partners, registrovanom na Britanskim Djevičanskim ostrvima, zatim Caldero Trading, Beppler Property and Development i Beppler Investments, registrovane na Kipru.

OCCRP je 2014. objavio i da je Prva banka poslovala sa osuđenim narko-bosom Darkom Šarićem i njegovim saradnicima, omogućivši im da preko računa u toj banci dobijaju kredite pod povoljnim uslovima, za koje postoji osnovana sumnja da su korišćeni za pranje novca.

“U poslovanju sa Šarićem i Rodoljubom Radulovićem, odnosno sa njihovim firmama, Prva banka je kršila zakon i interne akte, dodjeljujući im kredite uz kršenje propisane procedure i bez sred-

	DEPOZITI KLIJENATA (€)	DEPOZITI AČA ĐUKANOVIĆA	POSLOVNI REZULTAT (€)
2019.	340.872.000	/	1.216.000
2020.	301.732.000	956.000	1.551.000
2021.	258.473.000	1.127.000	-4.453.000
2022.	285.354.000	1.814.000	62.000

Vijesti

AUTORKA: JELENA BUJIŠIĆ

stava obezbjeđenja iz kojih bi se mogli vratiti. Tako, na primjer, pri otvaranju računa za Lafino Trade LLC i američke savezne države Delaver i Camarilla Corporation sa Sejšela, Prva banka nije pribavila važeći izvod iz registra, kao ni kopije ličnih dokumenata za lica koja su imala pristup računima. Na taj način Prva banka je prekršila Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma”, objavio je OCCRP.

**SPECIJALNO ODJELJENJE VIŠEG SUDA U POSLJEDNJE
GOTOVO ČETIRI GODINE DONIJELO SAMO 19 PRESUDA:**

OPTUŽENIMA

NEMA KO DA SUDI

 Maja BORIČIĆ

Sud pred kojim se sudi Medenici, Jovaniću, Čade-noviću, Lazoviću, šefovima narko kartela i ostalim optuženima za korupciju na visokom nivou i organizovani kriminal nije funkcionalan i rijetko donosi odluke

Specijalno odjeljenje Višeg suda (VS) u Podgorici, koje sudi u predmetima korupcije, organizovanog kriminala i ratnih zločina je, za gotovo četiri godine, presudilo samo 19 puta.

To su podaci koji su Centru za istraživačko novinarstvo Crne Gore (CIN-CG) dostavljeni slobodnim pristupom informacijama od Višeg suda u Podgorici.

Od 19 presuda, donijetih od januara 2020. do oktobra ove godine, u odjeljenju koje sudi predmete koje pokreće Specijalno državno tužilaštvo, njih 11 je bilo osuđujućih, pet oslobađajućih i tri odbijajuće.

Prema podacima iz izvještaja, godišnje je u radu bilo između 109 predmeta, koliko je bilo 2020, do 150 predmeta prošle godine.

Prošle godine donijeto je, tako, svega osam presuda.

Osim zabrinjavajuće malog broj presuda za najteža krivična djela, problem je što suđenja dugo traju, a broj optuženih se iz godine u godinu povećava.

Raste i broj starih predmeta. Sve bi to moglo dovesti do kršenja prava na suđenje u razumnom roku, ali u nekim slučajevima i do zastare.

Do 12. oktobra ove godine u radu Specijalnog odjeljenja VS je bilo čak 44 predmeta starija od tri godine, rekli su za CIN-CG iz Sudskog savjeta (SS).

U podgoričkom Višem sudu je, prema izvještaju SS, na početku prošle godine bilo neriješeno 1967 predmeta, od čega je 661 predmet bio stariji od tri godine, a na kraju godine-3185, od čega se broj starih predmeta gotovo duplirao- 1008.

Viši sud u Podgorici, pored neefikasnog vođenja najosjetljivijih postupaka, dodatno je kompromitovan nedavnim upadom u depo u kome se čuvaju

dokazi za najteža krivična djela. Koliko dokaza nedostaje i koliko će ta situacija dodatno zakomplikovati vođenje procesa u tom sudu, ostaje da se vidi.

Dužina trajanja postupaka jedan je od glavnih pokazatelja efikasnosti pravosuđa u predmetima organizovanog kriminala i korupcije na visokom nivou, naglašava za CIN-CG zastupnica Crne Gore pred Evropskim sudom za ljudska prava Valentina Pavličić.

Pravosudni organi moraju uložiti napore koji garantuju suđenje u razumnom roku, izgovori preopterećenosti predmetima se ne mogu uzeti u obzir: "Realno je očekivati da će doći do podnošenja predstavlki ako je neko proveo

tri godine u pritvoru da nije donijeta prvostepena presuda, pod uslovom da nema njegovog doprinosa za odugovlačenje postupka", ističe Pavličić.

Zastupnica pred sudom u Strazburu podsjeća da je Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) u brojnim odlukama istakao da je „da su države dužne da pruže obezbjeđivanje pravde bez odugovlačenja koje bi moglo ugroziti njenu djelotvornost i kredibilitet“.

Procesi protiv funkcionera još ne počinju ili su na samom početku

O efikasnosti pravosuđa svjedoče aktuelni procesi protiv čelnika pravosuđa, tužilaštva i policije, ali i ostalih visokih funkcionera, koji ili još nijesu počeli, ili su na samom početku.

Bivšoj predsjednici Vrhovnog suda, ali i dugogodišnjoj šefici Tužilaštva Vesni Medenici još nije počelo suđenje u Višem sudu u Podgorici, iako je optužnica podignuta prije godinu dana. Vanraspravno vijeće Višeg suda je tek u februaru ove godine potvrdilo optužbu. Suđenje je trebalo da počne u maju, ali je nekoliko puta odgođeno. Zatim je razdvojen postupak protiv Medenice i njene koleginice iz Privrednog suda sutkinje Milice Vlahović Milosavljević u odnosu na ostale optužene. Sudi im vijeće sutkinje Nade Rabrenović.

Specijalno državno tužilaštvo je u oktobru prošle godine podiglo optužnicu protiv Medenice, zbog optužbi da je dio kriminalne organizacije koju je stvorio njen sin Miloš Medenica.

Bivša "prva žena pravosuđa" tereti se da je posredovala da se predmeti pred sudovima završe u korist privatnih firmi, te da je za to primila mito.

Kriminalna grupa koju je, prema navodima optužnice, osnovao njen sin, tereti se i za krijumčarenje cigareta, neovlašćenu proizvodnju, držanje i

Vesna Vučković
Foto: Luka Zeković

stavljanje u promet opojnih droga, vršenje protivzakonitog uticaja...

Medenica je u novembru prošle godine, nakon nešto manje od sedam mjeseci provedenih u pritvoru, puštena da se brani sa slobode.

Njenom kolegi, bivšem šefu Privrednog suda Blažu Jovaniću suđenje je počelo tek krajem juna ove godine, iako je optužnica podignuta u novembru prošle godine. Optužen je da je bio šef kriminalne organizacije koja je vršila malverzacije u stečajnim postupcima u tom sudu. Njemu sudi vijeće na čijem je čelu sudija Zoran Radović.

Specijalni državni tužilac Saša Čadevonić, uhapšen je u decembru prošle godine zbog sumnji da je saradivao sa "kavačkim klanom". Optužnica je predata Višem sudu u junu ove godine, a potvrđena je prije nekoliko dana. On je optužen za krivično djelo stvaranje kriminalne organizacije i četiri krivična djela zloupotrebe službenog položaja. Taj proces tek treba da krene.

Specijalno državno tužilaštvo početkom januara ove godine podiglo optužnicu protiv bivšeg službenika za nacionalnu bezbjednost Petra Lazovića, Radoja Zvicera, policajca Ljuba Milovića i još nekoliko osoba. Lazović se nalazi u pritvoru od jula prošle godine, a optužnica, u ovom slučaju, još nije ni potvrđena. On je više puta nudio višemilionsko jemstvo u zamjenu za slobodu, ali je sud to odbio.

Specijalno državno tužilaštvo je u martu ove godine predalo Višem sudu optužnicu protiv šest bivših rukovodilaca u kompaniji "Plantaže" koji se terete za krivično djelo zloupotreba položaja u privrednom poslovanju. Ni u ovom predmetu još nije ni potvrđena optužba.

U slučaju Abi Dabi fonda, u kome je među osumnjičenima i bivši visoki funkcioner Demokratske partije socijalista (DPS) Petar Ivanović kazakalo

je tužilaštvo. Optužnica za zloupotrebu službenog položaja više puta je najavljivana, ali se na kraju ispostavilo da se istraga vraća na ponovno postupanje, zbog propusta tužilaca koji su postupali u predmetu. Istraga je započeta početkom 2021. Ivanović je osumnjičen da je zaključio više ugovora o kreditu iz Abu Dabi fonda sa domaćim firmama, koje nijesu ispunjavale uslove za dobijanje kredita i tako oštetio budžet za osam miliona dolara.

U Zakoniku o krivičnom postupku (ZKP) piše da je tužilac dužan da odmah obavijesti neposredno višeg državnog tužioca (u ovom slučaju Vrhovnog) o razlozima zbog kojih nije okončana istraga, ako se ne završi u roku od šest mjeseci: "Neposredno viši državni tužilac će preduzeti potrebne mjere da se istraga okonča".

Iako je izvidaj u tom slučaju pokrenut još 2019, a istraga tek početkom 2021, sa uveliko probijenim rokovima, o tome je tek nedavno obaviješteno Vrhovno državno tužilaštvo, a Tužilački savjet je tek u septembru ove godine zatražio izvještaj o tom slučaju.

Sudije neće u Viši sud

Specijalno odjeljenje Višeg suda (VS) trenutno radi samo sa šest sudija, od kojih je moguće sastaviti samo dva vijeća. To dodatno komplikuje situaciju jer, između ostalog, sudija koji je učestvovao u donošenju odluke o potvrđivanju optužnice, ne može učestvovati i u suđenju okrivljenom.

Više stručnjaka iz oblasti prava je za CIN-CG ocijenilo da su za situaciju u Višem sudu odgovorni predsjednik tog suda, koji treba da brine o rasporedu sudija, ali i SS, koji je dozvolio da sudije budu izabrane u više sudove, a da ostave nezavršene predmete za najteža krivična djela.

Vršiteljka dužnosti predsjednika Vrhovnog suda Crne Gore Vesna Vučković u oktobru je uputila dopis predsjedniku Apelacionog suda Crne Gore Muški Dujoviću i sudijama Kri-

Valentina Pavličić
Foto: Savjet Evrope/
Radonja Srdanović

vičnog odjeljenja Vrhovnog suda Seki Piletić, Milenki Seki Žižić i Zoranu Ščepanoviću da se izjasne na mogućnost slanja sudija iz ova dva suda na ispomoć u Specijalno odjeljenje Višeg suda u Podgorici: "Predsjednik Apelacionog suda odgovorio je da niko od sudija ovog suda nije u moguć-

nosti da bude poslat na ispomoć, a isti stav zauzele su i sudije Vrhovnog suda", rekli su za CIN-CG iz Vrhovnog suda.

Iz Sudskog savjeta pojašnjavaju da trenutno samo postoji mogućnost da se sudije viših sudova privremeno upute, na do godinu dana u Viši sud, te da je za to potreban njihov pristanak.

Pavličić, koja je i bivša sutkinja Višeg suda, objašnjava da organizaciju i raspored rada u sudu svakako određuje predsjednik suda.

Predsjednik Višeg suda Boris Savić nije odgovorio na pitanje CIN-CG da li sebe smatra odgovornim za neefikasno djelovanje Specijalnog odjeljenja, ali ni na ostala pitanja oko funkcionisanja tog suda.

„Praksa pokazuje da trenutni broj angažovanih sudija nije dovoljan, te da je svakako trebalo preventivno djelovati da do ovakve situacije ne dođe. Radi se o najosjetljivijoj i možda najurgentnijoj kategoriji sudskih postupaka koji zahtjevaju više od formalnog pristupa“, kaže Pavličić.

Ona ocjenjuje da se upravo u radu na

predmetima organizovanog kriminala i korupcije pokazuje snaga autoriteta, stručnog znanja i procesnih sposobnosti suda da takve predmete okonča u razumnom roku.

Godišnje "rješavaju" petinu predmeta

U izvještajima SS se može vidjeti da se u Specijalnom odjeljenju Višeg suda, od januara 2020. do decembra 2022, godišnje rješavalo oko 20 do 30 odsto predmeta, od čega je najmanji broj rješavan presudama.

Kao razlozi nedovoljne efikasnosti u izvještaju SS, pored malog broja sudija, navodi se pandemija, ali i veliki broj optuženih i branilaca u većini predmeta što zahtijeva dodatno vrijeme. Navodi se i da je prošle godine iz tog Odeljenja pošlo "troje iskusnih sudija".

Izvještaj se nije bavio eventualnim propustima sudija.

Pri tom, iz statistike se može vidjeti da je Viši sud, prošle godine, u samo 45 odsto predmeta u kojima su izrečene kazne, osuđene kaznio zatvorskom kaznom.

Specijalno odeljenje VS je, u 2021. u radu imalo 138 predmeta, od kojih je ostalo neriješeno 95, odnosno malo manje od 69 odsto. U Višem sudu je u svim predmetima te godine takođe samo u oko 40 odsto riješenih, presuda bila zatvorska kazna.

Tokom 2020. u radu je bilo 109 predmeta, a ostalo neriješeno 81, odnosno nešto malo više od 74 odsto.

Opet je bilo samo oko 44 odsto zatvorskih kazni izrečeno u svim predmetima u Višem sudu.

Ažurnost svih sudova pogoršana

Akcija za ljudska prava (HRA) u Analizi primjene Zakona o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku 2017-2022

zaključuje da je ažurnost sudova značajno pogoršana u periodu od 2017-2022. godine:

“Sudstvo je podbacilo u ostvarenju cilja smanjenja broja zaostalih predmeta, koji je bio predviđen Akcionim planom za implementaciju Strategije reforme pravosuđa, jer se, umjesto smanjenja, broj takvih predmeta povećao za čak 49,5 odsto u odnosu na postavljeni cilj”.

Pojašnjavaju da je to pogoršanje posebno vidljivo u 2022., čemu je doprinijela nepopunjenost sudijskih mjesta od oko 21 odsto tokom 2021. i 2022. godine:

“Pažljivom analizom treba ispitati da li ostali pokazatelji možda upućuju na to da je padu ažurnosti doprinijelo i slabije upravljanje ljudskim resursima i predmetima u sudovima, nego što je to ranije bio slučaj”.

Oni podsjećaju da treba imati u vidu da je Crna Gora u odnosu na broj stanovnika i dalje druga po broju sudija u Evropi, čak ih je dvostruko više od evropskog prosjeka.

Iako ih je toliko više, očito je da nijesu dobro raspoređeni, a ni efikasni. Posebno u ključnim slučajevima.

Više neće biti ročišta za potvrđivanje optužnice?

Izmjenama ZKP-a, koje se nalaze u Skupštini na čekanju, predviđeno je da više nema ročišta za potvrđivanje optužnica, kako se postupak ne bi nepotrebno odugovlačio.

Obaveza suda je, po izmijenjenim odredbama, da optužnicu dostavi okrivljenom i braniocu koji se mogu pisano izjasniti:

„Sud donosi rješenje o potvrđivanju optužnice u slučaju da su ispunjeni zakonom predviđeni uslovi. Okrivljeni i branilac imaju pravo žalbe na rješenje o potvrđivanju optužnice. Pravosnaž-

nošću rješenja o potvrđivanju, optužnica stupa na pravnu snagu“.

I EU upozorava da nema presuda

U tkz.non paperu Evropske komisije (EK) iz juna ove godine se ističe da treba popraviti percepciju javnosti o nekažnjivosti za krivična djela visoke korupcije i organizovanog kriminala, te da je neophodno sprovesti odvraćajuću, dosledniju i efikasniju politiku kažnjavanja za najteža krivična djela,

Oni naglašavaju da su rezultati istraga i krivičnog gonjenja u visokoprofilisanim slučajevima poboljšani, ali da ih ne prate efikasna suđenja, te da epiloga tih slučajeva i osuđujućih presuda gotovo da i nema.

I u izvještaju o napretku iz 2022, se dodaje da podaci o dužini trajanja postupka još nijesu dostupni, te da se statistički podaci o učinku pravosudnog sistema ne analiziraju, niti koriste u svrhe upravljanja i kreiranja politika.

SLUČAJ BOKSITI - JOŠ JEDNA SUMNJIVA TRANSAKCIJA JOVANIĆA I STEČAJNE UPRAVE:

MILOVIĆ IMOVINU RUDNIKA

KUPIO U BESCJENJE,

A PRODAO LIDLU ZA MILIONE

 Biljana MATIJAŠEVIĆ

Za samo pola godine nikšićki biznismen zaradio je više od milion eura od prodaje upravne zgrade i zemljišta nekadašnjeg rudarskog giganta, koji mu je gotovo poklonila stečajna uprava. Radnici podnijeli krivičnu prijavu, a novca za isplatu zarada koje potražuju - nema

Nikšićka kompanija Roaming Montenegro, koja je iz stečaja kupila upravnu zgradu i zemljište nikšićkih Rudnika boksita za 872 hiljade eura, tu imovinu je samo koji mjesec kasnije prodala njemačkom lancu trgovina Lidl za oko dva miliona eura, saznaje CIN-CG.

Roaming Montenegro, u vlasništvu nikšićkog biznismena Dalibora Milovića, krajem 2021. godine kupio je upravnu zgradu Boksita površine 1.652 kvadratna metra i dvorište i građevinske parcele od oko 5,9 hiljada kvadrata. Imovinu Boksita, uz svoje parcele u blizini (oko 2,7 hiljada kvadrata), Milović je u julu 2022. prodao Lidlu, za ukupno 2,4 miliona eura, odnosno po cijeni od 278,42 eura po kvadratu, piše u kupoprodajnom ugovoru u koji

CIN-CG ima uvid.

To bi, ako se izuzmu Milovićeve parcele, značilo da je nikšićki biznismen za imovinu Boksita dobio oko dva miliona eura, skoro dva i po puta više nego što je platio i da je za pola godine, sa ovom transakcijom zaradio više od miliona.

U ugovoru piše i da je ukupna cijena umanjena za troškove koji se odnose na ispunjenje uslova za primopredaju nepokretnosti.

Roaming Montenegro je u registru upisan kao preduzeće čija je djelatnost nespécializovana trgovina na veliko, ali je proširila biznis na građevinarstvo. Tako je u Nikšiću 2019. godine ta firma dobila posao rekonstrukcije zgrade Opštine Nikšić, a godinu ranije za izgradnju zgrade za zaposlene u Vodovodu Podgorica na Bulevaru Stanka Radonjića.

U centar pažnje javnosti ta firma je došla 2018. kada joj je sa poslovnog računa organizovana grupa na osnovu falsifikovane dokumentacije skinula oko 1,6 miliona eura.

Milović je sa predstavnicima bivše Vlade u oktobru prošle godine potpisao ugovor vrijedan skoro 1,8 miliona eura za adaptaciju pet zdravstvenih ustanova u Crnoj Gori.

U vrijeme prodaje upravne zgrade na čelu Privrednog suda bio je Blažo Jovanić, kojem se sudi po optužbi Specijalnog državnog tužilaštva (SDT) za kriminalno udruživanje i malverzacije u stečajnim postupcima.

Privredni sud uveo je stečaj u Rudnike boksita Nikšić krajem 2013. godine, na zahtjev Crnogorske komercijalne banke (CKB), zbog duga od 1,59 miliona eura. Do tada je nikšićkom kompanijom upravljala Centralno-evropska aluminijumska kompanija (CEAC), u vlasništvu ruskog oligarha Olega Deripaske. Dio imovine Boksita iz stečaja je kupio Uniprom Veselina Pejovića 2015,

nakon preuzimanja Kombinata aluminijuma Podgorica (KAP).

Imovina Boksita prodana ispod tržišne vrijednosti

Preostala imovina Boksita, zgrada i zemljište, prodana je na licitaciji u decembru 2021. godine kompaniji biznismena Milovića iz desetog puta, jer na prethodnim oglasima nije bilo zainteresovanih kupaca.

Na prvom oglasu u maju 2019. cijena te imovine bila je 1,55 miliona eura. Stečajni upravnik shodno Zakonu o stečaju, svaku sljedeću javnu prodaju može (ali ne mora) da sprovede sa umanjem najniže prodajne cijene. Stečajni upravnik Boksita tada je bio Mladen Marković, a stečajni sudija Blažo Jovanić.

Na prvom oglasu zemljište Boksita je bilo ponuđeno po 77,4 eura po kvadratu, a poslovna zgrada po cijeni nešto višoj od 662 eura po kvadratu.

Nepokretnosti su nakon devet neuspjelih pokušaja prodane ispod tržišne vrijednosti.

Prema podacima Monstata, prosječna cijena kvadrata zemljišta u središnjoj regiji kojoj pripada Nikšić je 2021. godine (kada je imovina prodana Miloviću za 870 hiljada) bila 42 eura, što znači da je na tržištu zemljište Boksita vrijedjelo oko 250 hiljada eura, a upravna zgrada barem milion eura, s obzirom na to da je prosječna cijena kvadrata stana u tom periodu bila oko 620 eura (Monstat), a u centru grada i duplo viša.

Milović je dobro naplatio imovinu Boksita od Lidla i uspio ono što stečajna uprava preduzeća nije – postigao je tržišnu cijenu za upravnu zgradu i zemljište Boksita i odlično zaradio.

Na deseti oglas ponudu je bio dostavio i mađarski povjerilac Vagonimpex, ali je stečajni upravnik odbio kao

neispravnu jer, kako je obrazložio, nije sadržala dokaz o uplati depozita, dokaz o registraciji pravnog lica sa ovjerenim prevodom na crnogorski jezik i u skladu sa zakonom ovjereno punomoćje za podnošenje ponude. Vagonimpex je ponudio 800.000 eura.

“Navodi iz ponude da dokaz o uplati depozita u stvari predstavlja potraživanje koje ima ponuđač prema stečajnom dužniku u iznosu od 800.281,54 eura ne mogu se prihvatiti kao validan dokaz o uplati depozita jer takav vid prebijanja potraživanja u postupku prodaje imovine stečajnog dužnika nije dozvoljen i nije propisan Zakonom o stečaju”, napisao je Marković u obrazloženju.

Od trećeg do prvog isplatnog reda i nazad

Bivši radnici od uvođenja stečaja traže isplatu zaostalih potraživanja (zarade i druge naknade) od ukupno 2,1

Oni su u martu 2021. godine uvršteni u prvi isplatni red, dok je na čelu Privrednog suda bio Jovanić, ali i pored toga nijesu dobili novac, jer su u drugom sudskom postupku vraćeni u treći isplatni red.

Kako je došlo do toga objasnio je Privredni sud koji je u aprilu prošle godine dobio novog predsjednika Mladena Grdinića, odgovarajući na pitanja CIN-CG.

“Novčanim sredstvima koja je uplatio Roaming Montenegro, po osnovu Ugovora o kupovini poslovne zgrade, namireno je potraživanje stečajnog povjerioca Vagonimpex KFT iz Budimpešte, utvrđeno pravosnažnom presudom Privrednog suda Crne Gore od 20. jula 2018. godine”, navedeno je u odgovoru.

Kako su objasnili, nakon što je Roaming Montenegro uplatio novac, stečajni upravnik Mladen Marković je 21. januara 2022. godine donio odluku o deponovanju novca na račun Privrednog suda, do donošenja odluke Ustavnog suda po njegovoj žalbi iz 2019. protiv presude u korist mađarske firme.

Protiv te odluke stečajnog upravnika, Vagonimpex je izjavio prigovor, koji je odbijen, nakon čega se mađarska kompanija žalila Apelacionom sudu. Taj sud je 13. aprila 2022. godine ukinuo rješenje Privrednog i vratio predmet na ponovni postupak i odlučivanje.

“U ponovnom postupku Privredni sud je 21. januara 2022. godine usvojio

prigovor Vagonimpexa i naložio stečajnom upravniku da u cjelosti izmiri potraživanje ovog povjerioca. Shodno tome, stečajni upravnik je 20. aprila 2022. godine donio odluku o namirenju

Dalibor Milović (lijevo) sa predstavnicima bivše Vlade
Foto: Gov.me

milijon eura. To obuhvata 15 zarađenih plata prije stečaja za oko 240 zaposlenih, odnosno razliku od minimalne zarade od 190 eura, koliko im je tada isplaćeno, do pune plate.

stečajnog povjerioca Vagonimpex“, objasnili su iz suda.

Privredni sud je nakon toga 15. juna 2023. godine donio rješenje o ispravci konačne liste priznatih i osporenih potraživanja, tako što je potraživanja svih stečajnih povjerilaca – radnika, utvrđena kao potraživanja trećeg isplatnog reda, po osnovu neisplaćenih neto zarada, svrstao ponovo u prvi isplatni red – ali tada je novac već isplaćen mađarskoj firmi.

“Dakle, u momentu raspodjele sredstava ostvarenih prodajom upravne zgrade, zaposleni, kao stečajni povjerioci, nalazili su se u trećem isplatnom redu“, pojašnjeno je.

Predstavnik bivših radnika Rašo Čivović je zbog prodaje upravne zgrade podnio krivičnu prijavu SDT-u.

“Čekamo poziv i prijem kod nove tužiteljke Nataše Bošković koja je zadužila predmet“, rekao je Čivović za CIN-CG.

Bivši radnici Boksita su očekivali da će zaostale plate i druge naknade naplatiti prodajom upravne zgrade, koja je bila jedina preostala imovina preduzeća u koje je uveden stečaj prije deset godina.

Čivović smatra da je sve oko prodaje upravne zgrade “režirano“, kako bi se “isplatili Mađari“.

Mađarska kompanija je tužila Rudnike boksita tražeći naknadu izgubljene dobiti od 891 hiljadu eura sa kamatama, zbog jednostranog raskida ugovora o kupovini rude. Ugovor o kupovini rude je potpisan nekoliko mjeseci prije uvođenja stečaja u Boksitu 2013, a raskinut nakon uvođenja stečaja.

Vagonimpex je registrovan u Mađarskoj 2006. godine kao preduzeće za prodaju raznih dobara. Ima jednog zaposlenog, direktora Andraša Racka, piše u mađarskim registrima.

Čivović kaže da je Privredni sud trebalo da isplati radnike 2021. godine, kada je donio rješenja o njihovom

vraćanju u prvi isplatni red.

Prema njegovim riječima problem je što na rješenjima nema pečata koji potvrđuje pravosnažnost (klauzula pravosnažnosti), što, kako tvrdi, dokazuje da je sve bila igra kako bi novac pripao “izvjesnima Mađarima“.

Jovanić pušten iz pritvora

Bivši predsjednik Privrednog suda Blažo Jovanić, odlukom Apelacionog suda, pušten je početkom godine iz pritvora da se brani sa slobode. On je u pritvoru bio od maja 2022. godine.

Sud je 29. decembra prošle godine prihvatio predlog njegovog advokata Predraga Đolevića i potvrdio odluku Višeg suda u Podgorici o prihvatanju jemstva od 768.000 eura u nekretninama koje je ponudila njegova porodica.

Jovaniću se, između ostalog, stavlja na teret da je tokom 2015. godine organizovao kriminalnu organizaciju koja je djelovala na teritoriji Crne Gore sve do aprila 2022. godine, a čiji članovi su postali ostala okrivljena fizička i pravna lica i više drugih, zasada nepoznatih osoba čiji je cilj bilo “vršenje krivičnih djela zloupotreba službenog položaja, radi sticanja nezakonite dobiti, a djelovanje kriminalne organizacije je planirano za neograničeni vremenski period i zasnovano na primjeni određenih pravila unutrašnje kontrole i discipline članova“.

Po ovoj optužnici Jovaniću i ostalim okrivljenim sudi se pred Višim sudom u Podgorici. Sudski proces je počeo u junu 2023.

Kao predsjednik Privrednog suda Jovanić je istovremeno bio i stečajni sudija za najveća crnogorska preduzeća – Kombinat aluminijuma Podgorica, Rudnike boksita Nikšić, Radoje Dakić, Vektra Boka, Brodogradilište Bijela, Onogošt, Bjelasica Rada i dr.

SDT sumnjiči Jovanića da je koristeći

funkciju predsjednika Privrednog suda, kao i sudijsku funkciju, nezakonito povećavao troškove stečajnog postupka u čemu su mu pomagali određeni stečajni upravnici.

Rašo Čivović

Foto: Boris Pejović

“Protivpravna imovinska korist se pribavljala tako što su se određena sredstva po nalogu Jovanića sa računa Privrednog suda avansirala na račun stečajnog dužnika, a navodno u cilju vođenja stečajnog postupka, a potom se taj novac prebacivao

na račune članova ove kriminalne grupe prije zaključenja stečajnog postupka”, navodi se u rješenju o određivanju pritvora dijelu ove grupe.

LIDL: uvijek se pridržavamo važećeg zakona

Iz centrale Lidla u Njemačkoj nijesu željeli da komentarišu situaciju sa bivšim radnicima Boksita, poručujući da se u svim poslovnim aktivnostima uvijek pridržavaju važećeg zakona.

Nijesu odgovorili ni kada će otvoriti prodavnice u Crnoj Gori.

“Crna Gora je maloprodajno tržište na kojem Lidlov koncept ponude visokokvalitetne robe po najboljoj cijeni nailazi na visoku saglasnost potrošača. Stoga Lidl investira u moguće lokacije prodavnica i skladišta u Crnoj Gori. Molimo vas za razumijevanje, jer u ovom trenutku ne možemo da komentarišemo obim naših aktivnosti, moguće lokacije ili moguće datume otvaranja”, kazali su za CIN-CG.

U Lidlu, kako su dodali, cijene transparentnu i pouzdanu komunikaciju i obavještavaće zaposlene i zaintere-

sovane strane o narednim koracima.

U ugovoru koji je Roaming Montenegro potpisao sa Lidlom piše da se prodavac obavezao da u periodu od tri godine od zaključenja ugovora na svojim nepokretnostima u Nikšiću koja se nalaze u radijusu od 1 km od nepokretnosti neće izgraditi, obavljati djelatnost ili upravljati objektima trgovine prehrambenim proizvodima, supermarketa, samoposluga ili sličnih trgovina sa površinom prodajnog dijela preko 500 m², niti će na predmetnim nepokretnostima dozvoliti trećim licima njihovu izgradnju, obavljanje takve djelatnosti ili upravljanje navedenim objektima.

“U slučaju povrede ove obaveze prodavac se obavezuje da kupcu isplati ugovorenu kaznu od 100.000 eura za svaku povredu pojedinačno i to ne isključuje pravo kupca na naknadu štete, uključujući i izgublenu dobit”, piše u ugovoru koji je CIN-CG dobio po osnovu Zakona o slobodnom pristupu informacijama (SPI) putem MANS-ove platforme.

Gdje je završilo Deripaskinih 17 miliona?

Rašo Čivović godinama kod državnih institucija pokušava da utvrdi gdje je završilo Deripaskinih 17 miliona eura, koje je navodno pozajmio Rudnicima boksita prije deceniju i koje sada ruski oligarh traži u sudskom postupku.

Čivović za CIN-CG kaže da je taj novac ušao u Rudnike boksita preduzeće ne bi bilo u stečaju, jer bi bilo novca za vraćanje duga CKB.

On je ovu informaciju tražio krajem godine od nove guvernerke Centralne banke (CBCG) Irene Radović. Međutim, CBCG je odbila njegov zahtjev, obrazlažući da su ovi podaci poslovna tajna.

